

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

C. F. Vos: Ruth és Naomi

Huszonötödik évfolyam
2014. augusztus

Tartalom

Prédikáció a címlap témájára

Kurta Bozsena: Menni vagy maradni? Ruth 1,1–18	375
--	-----

Vasárnapi prédikációk

Csomay Árpád: Szeresd ellenségedet... Máté 5,43–48.....	379
Müller Dezső: Nátánael története. János 1,46–48	382
Németh Zoltán János: Szabadulás Jézus által. 4Mózes 21,4–9	383
Visky János: Az önzés ellenszere. Lukács 9,23–25.....	387

Prédikációk újkenyér ünnepére

Oláh József: Éhséget bocsátok e földre... Ámós 8,11–12.....	391
Sándor István: Ha Isten bőségesen reátok árasztja kegyelmét... 2Korinthus 9,8–10	392

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Jézus példázatai A leülő vendégek alázata. Lukács 14,7–11	395
--	-----

Prédikációsorozat

Dr. Boross Géza: Istenélmény a Bibliában. 5. Mózes istenélménye. 2Mózes 3,6	400
6. Bálám istenélménye. 4Mózes 22,34.....	402
7. Illés istenélménye. 1Királyok 19,12b.....	405
8. Dávid király istenélménye. Zsoltárok 139,5.....	407
Vargha Gyuláné: Rúth.....	410

Esketési prédikációvázlat a magyarországi homiletikai irodalomból

Dr. Boross Géza: Lásd, hited tőle mit várhat! 17. A tükör. Példabeszédek 27,19	411
---	-----

A Genezáret partján

Gyökössy Endre: Hálával áldozzál! II. Enyém ez a világ! Zsoltárok 50,8–12	412
--	-----

Alkalmi prédikációk

<i>Esketési igehirdetés</i> Szilágyi Zoltán: Építsetek a Kősziklára! Máté 7,24–27	417
<i>Temetési igehirdetés</i> Igaz Árpád: Istennel való szenvedés – Istennel való élet. 2Korinthus 4,9–10.....	418
<i>Konfirmációi igehirdetés</i> Farkas Antal: Épüljetek fel lelki házzá! 1Péter 2,5	421

A címlapon C. F. Vos *Ruth és Naomi* című festménye.

A hátlapon Hegyaljai Kiss Géza *Rúth éneke* című verse.

Prédikáció a címlap témájára*

Kurta Bozsena
Kolozsvár

Menni vagy maradni?

Alapige: Ruth 1,1–18

Ruth szép története különösen gazdag a beszédes jelképek vonatkozásában. Életünk kulcsfontosságú kérdéseire rejteget válaszokat. Itt adja meg nekünk Isten, hogy ne csak egy kedves, de a régmúltban élt személy élettörténetét lássuk benne, hanem Isten útmutatását kapjuk meg belőle sorsdöntő helyzeteinkben!

Miről is szól ez a történet? Arról, hogy mi a hűség, és hogyan lehet áldás az életünkön. Hogyan lehet az életünk gyarapodó, gazdagodó, családunk és környezetünk számára jót hozó élet. Beleértve a lelkieket, de a kézzel fogható dolgokat is.

Kiről szól ez a történet? Egy családról, mely fejének Elimélek volt a neve. Elimélek azt jelenti: az én Istenem király. Király, azaz hatalma van, és én hozzá tartozom, mert az én Istenemről van szó. Az ő törvényei érvényesek rám. Ha hú maradok hozzá, akkor javait élvezhetem.

Mindnyájan Elimélekek vagyunk. Van Istenünk, és a mi Istenünknek hatalma van, ami azt jelenti, hogy ma is, a jelenben is, a mi életünkben is tud, és joga van cselekedni. Elmondta és leírta nekünk ígéreteit, és tartja is magát hozzájuk – olyan mértékben, amilyen mértékben hűek vagyunk hozzá.

A történetből Elimélek volt az első, akiben felvetődött a kérdés: menni vagy maradni?

Elimélek tudta, hogy az ő Istene király, hogy hatalma van. Hogy tőle származik a termés, tőle függ, hogy az ember jövője hogyan alakul, de nem tudott bízni Istenben, hogy jót fog kihozni életkörülményeiből. Az éhínségben, amely abba az országba köszöntött be, ahol ő élt, egy idő után elveszítette Istenbe vetett hitét, bizalmát, és úgy döntött, egy másik országban telepszik le – ahol van búza, van megélhetés, ahol nem hal éhen. Hiába nevezték szülőföldjét termékeny vidéknek, a kenyér házának, egy idő után nem tudta látni bennük Isten megtartó ígérését. Moádba ment, a kívánság földjére, a fizikai jóllakás földjére, annak a népnek a földjére, melyet a jövő kilátástalanságától való félelem hozott létre. Ennek a földnek a népe az anyagban bízott, nem az Élő Isten megtartó és üdvöt hozó erejében.

Félelmeink miatt, az Úrba vetett bizalom hiánya miatt sokszor mi is így döntünk. Amikor megfogyatkozott hitünk miatt nem látjuk többé, hogy az Úr meg tud minket tartani, gondot tud viselni rólunk, sőt, gazdagon meg tud áldani minket, ha az Ő útján maradunk, mi magunk is elfordulunk Istentől. Pedig ha mindvégig Benne bízánk, és az Ő törvényei szerint élénk, gazdagon megáldana minket!

Sokszor nehéz becsületeseknek maradnunk. Amikor azt látjuk, hogy milyen jól élnek a csalók, nehéz igazat mondanunk, amikor attól félünk, hogy ezzel sebezhetőkké válunk, és könnyebben semmiznek ki minket. Pedig Isten megígérte, hogy gondot visel azokról, akik Benne bíznak, az Ő törvényei szerint élnek. Akik így élnek, naponta tapasztalják az Ő hatalmát ma is! Mert neki hatalma van, ma is cselekszik – ugyanúgy, ahogyan régen.

Nemegyszer mondtuk már talán: Segíts magadon, az Isten is megsegít! Valóban: nem öbe tett kézzel kell várunk, hogy a sült galamb a szánkba repüljön. Az áldásért meg

* Ez a sorozat jól használható a nőszövetségi bibliaórákon.

kell dolgoznunk! De nem mindegy, hogy Isten útján vagy Őt megkerülve próbáljuk megszerezni! Semmin sincs áldás, amit úgy szereztünk, hogy közben nem voltunk tekintettel Isten akarására, a másik emberre, szeretetlenül, csalás útján szereztünk, vagy úgy, hogy közben elhanyagoltuk a családunkat. Lehet, hogy gyűlt a pénz a számlánkra, lehet, hogy jóllakott a gyomrunk, de ha közben szeretetlenek voltunk, akkor Isten és áldás nélkül maradunk. A teli has ellenére tönkremegyünk.

Elimélek is kikerült Isten áldása alól. De ne ítélkezzünk felette! Ki tudja, meddig bírnánk az ő helyében. Ki tudja, hogy a fizikai megsemmisüléstől való félelmünkben meddig választanánk inkább az Isten népével való együtt nyomorgást, mint azt, hogy a testünk biztonságban legyen, a gyomrunk pedig telve maradjon. Ki tudja, mennyire tudnánk testi épségünket is Isten kezébe helyezni – azon túl, hogy naponta imádkozunk érte, és Istennek ajánljuk magunkat.

Valljuk be, hogy nagy a csábítás körülöttünk. Még nem is sújt minket éhínség, mégis biztosabb megélhetésre vágyunk. És ez nem is rossz, nem elítélendő, szabad többre törekedni az anyagiakban is. De a hogyanra oda kell figyelnünk! Naponta kell meghoznunk a döntéseket: megmaradunk-e Isten ígéreteinek földjén vagy továbbállunk? A kérdést feltehetjük így is: mindennapi küzdelmeinkben meddig maradunk tiszta kezűek, mentesek a csalástól, a korrupciótól, a részrehajlástól, a pénz olyasfajta hajhászásától, amely már kapcsolataink kárára van, és egyáltalán nem a szerető és gondoskodó Istenről beszél?

De menjünk tovább! Mit kellett volna tennie Eliméleknek? Otthon kellett volna maradnia? Mit kellett volna tenniük azoknak, akik a mi korunkban elhagyták szülőföldjüket egy jobb élet reményében? Jobb lett-e a sorsa, áldottabb lett-e az élete annak a családnak, amelyet otthon hagyott a külföldön kenyeret kereső ember, vagy az itthon lakó, de családjától mégis egyfolytában távol maradó családfő vagy anya? Boldogabb lett-e az a család, amely itt hagyott mindent, és külföldön telepedett le?

Ezekre a kérdésekre nem én adom meg a választ, mindenkinek saját magának kell Istennel szembenéznie, és eldöntenie, hogy Isten vezetése, akarata, tetszése szerint járt-e el, és ennek megfelelően mit vont magára: áldást vagy átkot. A pénzre szükség van. De nem a pénz boldogít! A pénz segít minket abban, hogy testünk és lelkünk gyarapodjék, de nem a pénz mennyiségétől függ az, hogy Isten gondot tud-e viselni rólunk. Van úgy, hogy maradni kell, van úgy, hogy menni kell. A kérdés az, hogy mi mozgatott minket döntésünk meghozatalában: Isten Lelke vagy a gyomrunk. Van úgy, hogy a nehezebb út vezet el minket arra, hogy megtapasztalhassuk Isten hatalmának mértékét, áldásának édes ízét az életünkben. Van úgy, hogy emberi szemmel nézve az ésszerűtlent érdeme-sebb választanunk. Mindent az dönt el, hogy döntésünk következtében megmaradunk-e az Isten útján, nem szándékozunk-e kivonulni az ő fennhatósága alól, másnál keresni a boldogulásunkat. Ha tőle elszakadunk, az áldás forrásától szakadunk el, és hittel merem kimondani: nem csak lelkünknek, de testünknek és hozzátartozóinknak sem származik áldásuk belőle. Isten kegyelme, hogy vannak ezalól kivételek. Ilyen volt Ruth is.

Elimélek úgy döntött, hogy elmegy. Vitte magával a feleségét is. Azt a valakit, akit a bibliai történet mozaikkockái alapján egy kedves, vidám, étellel teli, jó természetű személyként ismerhetünk meg. Talán úgy gondolta magában Elimélek, hogy csak annyi időre megy el, míg az életveszély elmúlik szülőföldjén. Így gondolja mindenki: csak annyira megyek el, míg kicsit összeszedem magam anyagilag. Annyit dolgozom, míg talpra áll a család, utána boldogan élhetünk. Minden napért kár, amikor nem volt időm szemébe nézni a kedvesemnek, amikor nem volt időm a gyermekemre, a szüleimre, a szomszéd nénire, bácsira, akinek én jelenthettem volna a napfényt a sötétben. Ahogyan

Elimélek is szépen, lassan letelepedett, gyerekeket nemzett, menyei lettek. Úgy általában, ha valaki elmegy, nem tér vissza. Tudom, nehéz kérdések ezek, hiszen valahogy élni kell, de az Ige nem arról beszél, amikor másképpen nem lehet. Az esetek legnagyobb részében lehetett volna másképpen. Istennek van hatalma!

Elimélek rosszul választott, és ez egészen biztos, hiszen meglátszik a következményekből. Eliméleknek két fia született. Volt mit enniük, nem fenyegette őket életveszély, mégsem voltak egészségesek. Mahlon neve azt jelenti: beteges, minden elhervad, Kiljon neve ezt: eleped, minden elmúlik. Naomi, miután eltemeti férjét, és fiai is fiatalon, gyermekek nélkül meghalnak, magát Marának, keserűségnek nevezi el. Ezeknek az embereknek teli volt a hasuk, mégis tönkrementek, nélkülözték Isten áldását.

Ha jól, ha Isten szerint döntesz, annak jó következményei vannak. Az Isten szerint élő embernek maga Isten az oltalma, a gondviselője – nem hagyja, hogy földönfutóvá vagy nélkülözővé váljon az igaz ember. Hiába dúskál viszont anyagi javakban az ember, ha szívében és magatartásában nem hú többé Istenhez, és a boldogságát nem tőle, hanem a kézzelfogható dolgoktól várja. „... a világ elmúlik, és annak kívánsága is; de aki az Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké.” (1Jn 2,17) Meglátszik az ember életén, ha Isten iránti hűségben él.

Amikor Naomi elvesztette férjét és fiai, benne is felvetődött a menni vagy maradni kérdése. Elmúlt az éhínség, és Moáb földjén, ahová férjével ment ki, továbbra is volt biztos megélhetés, de ő úgy dönt, visszamegy Istene földjére, a bizonytalanba. Felismeri, hogy egyedül szülőföldje, Istenének földje jelenti számára az áldás helyét. Ez az a hely, ez az az állapot, ahol Istenével, az áldás forrásával egységben lehet, az ő akaratát szerint élhet. Férjével Efratát hagyták el, Efrata azt jelenti: termékeny vidék. Betlehemet hagyták el, ami azt jelenti: a kenyér háza. Ott lett volna teljes életük, ahol nemcsak a szájuk lakott volna jól, hanem a lelkük is, mert Istennek lett volna hatalma gondoskodni az övéiről.

Naomi két menyét is szembesít a kérdéssel: menni vagy maradni? Naomi Moáb földjén való maradásra biztatja őket. Menyei viszont azt ígérik, hogy nem hagyják el, vele tartanak. Isten sem kényszerít minket arra, hogy vele tartsunk. Szeretné, persze, hiszen akarata az, hogy mindenkinek teljes élete legyen, de senkit sem kényszerít. Mindenki maga dönti el, hogy rábizza-e az életét vagy sem. Amikor pedig vízválasztókhöz érkeznek el életünk, kidertül, hogy Istennek tett ígéreteinket komolyan gondoltuk-e. Amikor Ruth és Orpa elkísérték anyósukat, egy bizonyos útszakasz megtétele után Naomi újra visszaküldi menyeit. Volt még lehetőségük dönteni. Ebben a helyzetben derült ki, mennyire gondolták komolyan ígéretüket a menyek.

Ruth hajthatatlan maradt. Neki volt bölcsessége, hogy olvasni tudjon anyósának és férjének élettörténetéből – amit saját bőrén is tapasztalt. Anyósának hite arra a földre, annak az Istennek a fennhatósága alá vonzotta, ahol nemcsak a test, hanem a lélek is jóllakik, és áldást nyer. Neve is elárulja, hogy barátnőjévé lett Naominak és Isten népének – hitében is. Jól választott: hűségével, kitartó munkájával, Istenbe vetett bizalmával, ugyanakkor bölcs, előrelátó magatartásával megnyerte Isten áldását. Meg is tapasztalhatta, hogy Isten gondot visel róla és utódairól!

Orpa inkább a látszatra biztosat, a megszokottat választotta. Az utolsó pillanatban hátat fordított Naominak, és vele mindennek, amit Naomi képviselt: Istennek és Isten áldásának. Talán félig sajnálta, talán ment volna, csak nem mert, de a neve inkább azt sugallja, nem is nagyon érdekelte, hogy van a megfogható valóságon túl valami, ami sokkal fontosabb. Ami a láthatót és kézzelfoghatót lényegében meghatározza. Ő a má-

nak élt. A Naomival való szakítás után nem is tudunk róla semmit – elvész a hiábaváló dolgokban.

Te mit választasz? Mész vagy maradsz? Hová mész, hol maradsz? A kézzelfoghatót, de mulandót választod, vagy a csak hittel megragadhatót, de olyat, ami örökre a tiéd marad, jóllakat egész valódban, és virágzóvá teszi életedet örökre? Az Isten országa itt kezdődik! A mennyből származik, de számodra itt kezdődik! Ne engedd, hogy a mindennapi gondok, bajok visszahúzzanak, ne engedd, hogy a mulandó dolgok miatt a lényedet veszítsd el! Isten országának teret adni: ebbe beletartozik pl. az is, ha nem engeded, hogy a napi gondok vagy például a Facebook ellehetetlenítsék számodra azt, hogy a tiedre figyelj, időt tölts el velük, megöleld őket. Ez csak egy példa a sok közül.

Az Úr adja meg nekünk, hogy mindenben meglássuk az ő akaratát, és Ruth-tal együtt válaszunk az Istennel és az ő népével való maradást! Maradjon szívből fakadó hitvallásunk életünk végéig: „Ne unszolj engem, hogy elhagyjalak és visszatérjek tőled. Mert ahová te mégy, odamegyek, ahol te megszállsz, ott szállok meg én is. Néped az én népem, és Istened az én Istenem. Ahol te meghalsz, ott haljak meg én is, és ott temessenek el! Úgy bánjon velem az Úr most és ezután is, hogy csak a halál választ el engem tőled!” (Ruth 1,16–17) Mi tudjuk, hogy még az sem! Ámen.

Egy hívő keresztyén ember megy a játszótér felé, és látja, hogy a gyermekek vadul csépelik egymást.

Megkérdezi tőlük, hogy mit csinálnak, a felelet pedig az: háborúsdit játszunk. Ezt nem illik – mondja –, játszatok inkább „békésdit”. A gyermekek meglepődve abbahagyják a játékot, senki nem csinál semmit, egy idő után a legbátrabb, a legidősebb félénken megkérdi: „Azt hogy kell?”

Vasárnapi prédikációk

Csomay Árpád
Biharszentjános

Szeresd ellenségedet...

Alapige: Máté 5,43–48
Bibliolvasás: Róma 12,14–21

Itt Jézus szeretetről beszél. Tudnunk kell, hogy a görög nyelvben a szeretetet háromféleképpen lehet kifejezni:

1. *EROSZ* = testi szerelem, élvezet. Jó dolog így szeretni, de ez nem a teljes szeretet. Ez csak testi szeretet, s akik csak így szeretnek, általában kihasználják egymást.

2. *FILIA* = baráti szeretet. Ez az a szeretet, amikor becsüljük egymást. De még ez sem az igazi szeretet.

3. *AGAPE* = önzetlen szeretet. Így szeret Isten bennünket. Egyébként az 1Kor 13-ban végig ez a szó szerepel.

Bevallom, testvéreim, hogy ez a mai napi Ige nagyon megviselt engem. Nem is akartam róla ma prédikálni, hiszen nagyon nehéz ez számomra. Isten Lelke azonban nem engedte, hogy kitérjek előle és eszembe juttatta nyugdíjas holland lelképásztor testvérem tanácsát: Ha az Ige nehéz, nem szabad kikerülni, meg kell küzdeni vele. Nekik így tanították az utrechti Teológián. Hát mi tagadás, sok küzdelmembe került, de Isten Szent Lelke segítségemre sietett.

Jézus azt mondja: „Hallottátok, hogy megmondatott: Szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet.” (Mt 5,43) Testvéreim, ennek a mondatnak az első fele azt jelenti, hogy agapéval, önzetlenül, érdemeitől függetlenül kell szeretni az embertársunkat, a felebarátot. És itt Jézus nem azt mondja, hogy egy távolabbi embert, hanem a közelben levő felebarátot. Így szeretünk-e? Így szeretjük-e felebarátainkat? Valljuk meg őszintén, hogy sokszor csak testileg, vagy baráti szeretettel. De Jézus azt mondja, hogy önzetlenül szeressünk. Jézus azt mondja, hogy a felebarát javát, üdvösségét munkáljuk a szeretetünkkel.

Testvéreim, ha nincs meg még bennünk ez a szeretet, ne csüggedjünk el. Péter is csak baráti szeretettel tudta szeretni Jézusát. Emlékezzünk csak: Jézus háromszor kérdezte meg tőle: Simon, Jónának fia, jobban szeretsz-e (agapasz me) engem ezeknél? S Péter háromszor is így felelt: Filo sze, vagyis baráti szeretettel szeretlek, kedvellek, becsüllek. És Jézus elfogadta ezt, sőt azt mondta neki, hogy legeltesse az Ő juhait.

A mi szeretetünket is elfogadja Jézus, de elvárja, hogy tökéletesítsük, hogy egyre inkább elmélyüljünk az isteni szeretetben.

Most lássuk a mondat második felét: „Hallottátok, hogy megmondatott: Szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet.” Ilyen nincs a Bibliában. Isten nem biztat arra, hogy bárkit is gyűlöljünk, még ha az ellenségünkről is lenne szó. Ugyanis ez a szó: gyűlöld – utálatot, undort, megvetést, a másik embernek a semmibe vételét jelenti.

A qumrani tekercseken olvasható: „A világosság minden fiát szeresd,...a sötétség minden fiát gyűlöld.” A Bibliában azonban a 3Móz 19,18-ban ezt olvassuk: „Bosszúálló ne légy, és haragot ne tarts a te néped fiai ellen, hanem szeresd felebarátodat, mint magadat. Én vagyok az Úr.” Aztán a 2Móz 23,4–5 így szól: „Ha előltalálsz ellenséged eltévedt ökrét vagy szamarát: hajtsd vissza néki. Ha látod, hogy annak a szamara, aki téged gyűlöl, a teher alatt fekszik, vigyázz, rajta ne hagyj; oldd le azt ő veled együtt.”

Igaz, Dávid a 139. zsoltárban még felteszi a kérdést: „Ne gyűlöljem-e, Uram, a téged gyűlölőket? Az ellened lázadókat ne utáljam-e?” Aztán így folytatja: „Teljes gyűlölettel gyűlölöm őket, ellenségeimmé lettek!”

És akkor jön Jézus és így szól: „Én pedig azt mondom néktek...” Ő egészen másképpen vélekedik nemcsak a felebarátról, hanem még az ellenségről is. „Én pedig azt mondom néktek: Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek, és imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket.” (Mt 5,44)

No, ez már sok! Még a felebarátot is nehéz önzetlenül, érdemtelenül szeretni, hát még az ellenséget. Pedig itt Jézus éppen ezt az önzetlen, érdem nélküli szeretetet (agapét) kéri tőlünk az ellenség számára! Mi meg tudjuk-e ezt tenni?

Én csak azt tudom, hogy ha nem így szeretünk, akkor hiába mondjuk, hogy: Uram, Uram! Nem mehetünk be a mennyországba.

Nézzük csak tüzetesen, miről is beszél Jézus:

1. Szeressétek ellenségeiteket. Méghozzá úgy, mint akik tudjuk, hogy nem érdemlik meg, és mégis szeretettel kell viszonyulnunk hozzájuk. Normális ez? Emberileg nem, de nekünk most Jézus, Isten Fia mondja: „Szeress!” Különbözik nem jutsz a mennybe. És ellenséged sem, mert nem tudtál neki üdvösséghez vezető erőt közvetíteni. Magyarul, szeretve imádkozz érte, hogy térjen meg, és ne ellenséges indulattal legyen irányodba.

2. Jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek! Vannak gyűlölőid? Olyan emberek, akik haragszanak rád? Akik utálnak? Akik megvetnek? Vannak ilyen ellenségeid? Bizonyosan vannak. Mit szoktál tenni velük szemben? Te is haragszol? Te is megveted őket? Ne tedd! Jézus azt mondja: jót tégy vele! Nemcsak hogy eleven szentet gyűjtesz a fejére, de megtérését munkálod. Ugyanis én el tudom képzelni, hogy a sok jótétemény után ő is elgondolkozik és azt mondja: Ha így szeret engem, hogy minden gonoszságom ellenére jót tesz velem, akkor én is szeretettel fordulok feléje. És ez nem naivitás, mint mondanák sokan, hanem Jézus Krisztus parancsa: Tégy jót! De hát nem érdemi – mondod te! Igazad van – mondom én, de Isten vajon érdemeink szerint cselekszik velünk? Sokszor mi is úgy viselkedünk, mintha ellenségei lennénk és Ő ennek ellenére jót tesz velünk. Te is tégy jót mindenkivel, az ellenségeddel is!

3. És imádkozzatok azokért, akik titeket háborgatnak és kergetnek. Ilyen emberekből is van éppen elég körülöttünk. Olyan emberek, akik rágalmaznak, vagyis valótlanosságokat terjesztenek rólunk, sőt zaklatnak, fenyegetnek, gyaláznak bennünket. Ott ártanak nekünk, ahol csak tudnak. Sértenek és bántalmaznak bennünket. Rossz szándékkal vannak irányunkban. Ezekért az emberekért imádkozni kell – mondja Jézus Krisztus. S igaza van, mert még ők maguk sem tudják, hogy a Sátán uralma alatt állnak. Nem reagálnak kell haragudni, hanem imádkozni kell értük, hogy változzanak meg. Imádkozni értük, hogy ők is Jézus Krisztus követői legyenek. Imádkozni értük, hogy megtérjenek és ők is Isten szeretetével, az Istentől kapott szeretettel viszonyuljanak a többi ember irányába, és a békeséget munkálják. Tudom, hogy sok imába kerül, de ez Jézus parancsa. Imádkozol-e már? Nincs eredmény? Majdnem tíz éve imádkozom néhány „testvéremért”, vagyis olyanokért, akik rágalmaznak, ártanak, gyaláznak és sajnos, nem nagyon látom az imameghallgatást. De Istennek hatalma van arra, hogy sok-sok ima után megtérésre juttassa őket. Jézus is azt mondja: **Áldjátok őket!** Vagyis: Ajánljátok Isten kegyelmébe! S ez a legtöbb, amit megtehetünk értük. Aztán majd Isten elvégzi bennük a megtérést.

Hogy nem hiábavaló, amit Jézus mond, íme egy példa:

442 éve halt meg Szegedi Kis István (1505–1572). A nagy reformátort bevádolják a töröknek. A pécsi bég kémkedéssel vádolja. Börtönbe vetteti. Néha megengedik, hogy láncokban prédikáljon, hadd facsarodjék a hallgatók szíve és minél több pénzt adjanak váltságdíjként. Peruiz bég kegyetlenül korbácsolja, kínozza. Aztán összegyűl a váltságdíj, és Szegedi kiszabadul.

Egyszer csak Peruiz Kevibe jön és találkoznak. „Bocsáss meg mindazokért, amiket leginkább csak mi ketten tudunk – mondja a bég. Szegedi előtt egy pillanatra megvillan a keserves múlt. Amikor gúzsba kötötte a kezét, amikor székhez kötötte, amikor addig verte, míg elájult, hogyan foszlott szét az inge a korbácsütések alatt, hogyan ömlött a vére, s hogy mosták fel az asszonyok, akik kiszabadították a dühöngő kezéből...

Elűzi a kínos emléket. Egy asszony perelni akar érte a vajdával. Szegedi leinti. Kezét nyújtja a töröknek: kész megbocsátani.

Búcsúzóul gazdag, s a töröknek akkor igen kedves ajándékot ad a vajdának: egy gránátalma formájú arany sisakdísz.

A vajdát megérintette Szegedi krisztusi lelkülete és a prédikációi. Ezért írhatta saját kezűleg Szegedi árván maradt fia, István 1584-ben a bázeli egyetem anyakönyvébe, hogy török segítséggel tanul. Peruizban így gyümölcsozott az Ige.” (Bottyán János: *Hittünk hősei*)

Íme, testvéreim, nem üres szóbeszéd az Ige! Megéri Jézus parancsa szerint szeretni, mert csak így lehetünk Isten gyermekei. „Hogy legyetek a ti mennyei Atyátok fiai.” (Mt 5,45a) Csak így jutunk az atyai házba! Így juthatunk a mennybe!

Egyébként Isten nem tesz különbséget az emberek között: „Felhossa az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak.” (Mt 5,45) Igen, mert Isten szeret bennünket, még akkor is, ha mi nem szeretjük egymást. De meg akar ajándékozni bennünket ezzel az isteni szeretettel. Ezért mondja az apostol: „Minden mérgesség és fölgerjedés és harag és lárma, és káromkodás kivetessék közületek minden gonosszággal együtt. Legyetek pedig egymáshoz jószágosak, irgalmasok, megengedvén (megbocsátván) egymásnak, miképpen az Isten is a Krisztusban megengedett néktek.” (Ef 4,31–32)

Érted ezt, testvérem?! Isten előre és végleg megbocsátott Krisztusban. S ez a Jézus azt mondja: „Új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek. Amint én szeretlek titeket, ti is úgy szeressétek egymást. Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.”

Úgy szeressünk, ahogy Jézus? Ő hogy szeretett? Úgy, hogy még a legnagyobb ellenségét is, Júdást is szerette. Pedig tudta, hogy elárulja, és mégis a megtisztelő helyre ültette az utolsó vacsora alkalmával: a jobbára. Őt tisztelte meg a kedves vendégnek kijáró falattal.

Persze az más kérdés, hogy Júdás nem élt a lehetőséggel. Ő megmaradt ellenségnek, s a végén felakasztotta magát, mert a Sátán beköltözött a szívébe. Nagyon vigyázz, drága testvérem, ne maradj ellenség, ne engedd, hogy a Sátán irányítson! Térj meg minél előbb! Könnyítsd meg a testvéred számára a szeretetet!

Jézus szerette a fogadkozó Pétert is, aki nemsokára mégis megtagadta. Jézus szerette a farizeusokat, az írástudókat. Jézus szeretete példa kell hogy legyen a mi számunkra is!

Ha így szeretünk, csak akkor lehetünk **tökéletesek** (Mt 5,48). S ez azt jelenti, hogy *felőtt, érett korú gyermekeivé váltunk Istennek, akik célba érkezünk*. Nos, erre kell naponta törekednünk az Ige olvasása és megélése, imádkozás, szeretet, az ellenség szeretése által. Legyünk érett korúak már, felnőttek, akik Szentlélek Istenünk erejével Jézusunkat követve célba érkezünk! Ámen.

Nátánael története

Alapige: János 1,46–51
Bibliolvasás: Lukács 19,1–10

I.

Nátánael (Isten adta, Isten ajándéka, Isten az ajándékozó) Jézus tanítványa, általában azonosnak tartják „Bertalan”-nal. Az egyházatyák mindkét nevet használták.

A felolvasott Ige szerint Nátánael egy fügefa alatt állt. Talán elernyed, elbágyadt a Nap hevétől s a fügefa árnyékában talált fölocsúrást, menedéket. De az is valószínű, hogy egy rejtett helyet, belső kamarát keresett azért, hogy szívét kitarja Istennek.

Nekünk, református keresztyéneknek szintén szükségünk van egy-egy magányos helyre, belső kamarára, ahol az imádságban magunkba szállhatunk.

Filep, a másik tanítvány a fügefa alatt találkozott Nátánaellel. Nem jött üres szívvel. Lelke csordultig tele van reménnyel, örömmel és evangéliummal. Az áldott örömmuzenetet nem hallgatja el, nem rejti véka alá, hanem tüstént továbbadja Nátánaelnek: „Aki felől írt Mózes a törvényben, és a próféták, megtaláltuk a názareti Jézust, Józsefnek fiát.” (Jn 1,46)

Az evangélium elhangzása után Nátánael nem lelkesedik, nem repes az örömtől. El-lenkezőleg, reménytelenségről, kételyekről és kishitüségről tesz bizonyosságot, amikor fanyar, komor szavakkal így felel Filepnek: „Názáretből támadt-e valami jó?”

Nátánael úgy gondolta, hogy Rómából, az örök városból vagy Jeruzsálemből, a szent városból származhatna a Messiás. De Názáretből, a jelentéktelen, sáros faluból, melyről az Ószövetség se tesz említést, semmiképp nem származhat.

Filep hamar kikecmergett Nátánael szavainak kétely-lavinájából, s ahogy síkos utakon, csúszós domboldalokon haladva az édesapa hirtelen megragadja tehetetlen gyermekének a kezét, úgy ragadja meg ő is Nátánael kezét, csakhogy Jézushoz vezesse. „Jer és lásd meg!” – mondja Filep Nátánaelnek.

Úgy érzem, hogy református keresztyénységünknek az a leggyengébb pontja, hogy a legtöbbször nem tudjuk a lelkeket hathatósan Jézushoz vezetni. Tele vagyunk rettegéssel, közönnyel, érdektelenséggel és kifogásokkal szolgálataink végzését illetően, pedig ha szeretteinknek, rokonságunknak, baráti körünknek és munkaközösségünknek a kebeléből csak egyetlen embert vezetnénk Jézushoz, akkor vasárnaponként templomaink „csordultig” megtelnének.

II.

Igénk szerint Jézus messziről látta Nátánael közeledését. Jóformán be se várja, s máris elhangzik feléje különös jellemzése: „Íme, egy igazán izraelita, akiben hamisság nincs.” Megdöbbenő ez a jellemzés, mert nemrég értesültünk Nátánael kételkedéséről. Most pedig olyan emberként áll előttünk, akinek hamisságát „nagyítólencsével” sem tudnánk kimutatni. Csakhogy Nátánael őszinte, egyenes gerincű ember volt, aki rögvest kimondta azt, amit érzett. „Ami a szívemen, az a számon” – vallotta ő. Krisztus ezt a „nemes gesztust” értékelt, becsülte benne.

Ugyanakkor Nátánael szilaj meghökkenéséről is hallunk az Igében. Ő, aki tisztában volt azzal, hogy nem ismerheti tökéletesen a szüleit, a házastársát, a gyermekeit, a testvéreit és a jó barátait, valósággal megdöbben azon, hogy Krisztus beelát a szívébe, s ismeri őt. Egy világ omlik össze Nátánaelben, pillanatok alatt összecucuklik Jézus előtt. Egy megrendült ember bizonyágtétele hangzik el ajkáról: „Rabbi, te vagy az Isten Fia, te vagy az Izráel Királya!” (Jn 1,50)

III.

Kedves testvéreim! Krisztus manapság is elvárja, hogy hűséges gyermekei vallást tegyenek róla. Nem véletlenül örökítette meg az evangélium ezeket a sorokat: „Valaki azért vallást tesz én rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt.” (Mt 10,32)

Bunyan János gyermekkorában vásott kölyöknek számított. A kis angliai faluban hírhedt volt hazudozásáról és káromkodásáról. Egyszer, már mint üstfoltozó inas, szörnyű káromkodások között ment el egy asszony ablaka alatt. Az rászólt: „Ily istentelen egyén nincsen több, a városunk ifjúságának csak kárára vagy!” A legényke, akit a templomi prédikációban a Szentlélek már eddig is többször megfeddett, elrestellte magát, s elhatározta, hogy új életet kezd. Nemsokára hívő szívek bizonyágtételére felragyogott előtte a kegyelem. S halljatok csodát: a káromkodó üstfoltozó inasból csakhamar kora jeles evangéliumhirdetője lett. Regényét, *A zarándok útját*, amely a keresztyén ember földi vándorlását írja le, a világ legolvasottabb könyvei közt tartják számon. Azt írja le, hogy hogyan győz le minden akadályt az ember a mennyei Jeruzsálem felé vezető úton.

Voltaképpen nem mindenkinek adatik meg, hogy Krisztusról bármikor vallást tegyen. Pál apostol szerint a „kegyelmi ajándékokban pedig különbség van...” (1Kor 12,4). Mindez persze nem jelenti azt, hogy mindazok, akik nem tudnak ékesen beszélni (szónokolni), törpüljenek el, szívódjanak fel, tűnjenek el nyomtalanul. Tudniillik nemcsak az ajkunkkal, hanem az életünkkel és a jó cselekedeteinkkel is vallást tehetünk Jézus Krisztusról.

Végeredményben erre utal Jakab apostol tartalmas tanítása is: „Aki azért tudna jót cselekedni, és nem cselekeszik, bűne az annak.” Ámen.

Németh Zoltán János

Nagyborosnyó

Szabadulás Jézus által

Alapige: 4Mózes 21,4–9

Bibliaolvasás: János 3,11–21

A felolvasott Igében a pusztai vándorlás egyik történetével találkozunk. Izráel népe a pusztában vándorol, az ígélet földje felé tart. A pusztában megtett útja során Isten népe rengeteg veszélynek és megpróbáltatásnak volt kitéve. Nap mint nap szembesülni kellett az éhezéssel, a vízhiánnyal. Sokszor botlottak idegen, ellenséges, pogány népekbe és harc által kellett utat törniük a pusztában. A nép belefáradt a folytonos vándorlásba, a sok küzdelembe. Pihenésre és nyugalomra vágyott.

A pohár akkor telt be, amikor Izráel fiai megérkeztek Edom fiainak szállásterületéhez. Az edomiták, Ézsau leszármazottai azonban nem engedték át őket a szállásterületükön. Izráel fiainak nagy kerülőt kellett tenniük, hogy eljuthassanak Kánaán földjére. Úgy tűnt,

hogy a megpróbáltatásoknak nem lesz vége, és az ígéret földjére való megérkezésük pillanata még várat magára.

A történelem során sokan próbáltak párhuzamot vonni Izráel népe sorsának alakulása és a mi magyar népünk élete között. Sokan teszik fel magukban a kérdést, hogy miért van jelen a keserűség, a pesszimizmus mindennapos jelenségként népünk életében. Az igaz, hogy a magyar ember természeténél fogva hajlamos a pesszimizmusra. Azt azonban látnunk kell, hogy népünk történelmének utolsó öt évszázada rengeteg megpróbáltatást hozott számunkra. Elég, ha csak a másfél évszázados török idő pusztításaira, a vérbe fojtott szabadságharcokra, az elvesztett világháborúkra, Trianonra vagy a kommunista diktatúra borzalmaira gondolunk. A magyar nép öt évszázada nem nyert egyetlen háborút sem.

Nem csoda tehát, ha a keserűség, a pesszimizmus mély nyomokat hagyott a magyar nép lelki világán. Ennek tudható be, hogy népünk körében egyre nagyobb teret nyer a depresszió, hogy sokan a kilátástalanságot látva bánatukat az alkoholba, a kábítószerbe fojtják, vagy az öngyilkosságba menekülnek.

Ez az elkeseredés, a reményvesztettség állapota azonban nemcsak közösségi, hanem egyéni életünkben is nagy terhet jelent. Sok mindenért elszomorodunk, sok mindenért úrrá lesz rajtunk a keserűség. A mindennapi megélhetési gondok, a családi békétlenség, a mindennapos bizonytalanság miatt gyakran keseredik meg az életünk.

Nézzük meg azonban, hogy Izráel fiai miképpen viselkednek, amikor a keserűség életük osztályrészévé válik. Ők ahelyett, hogy Istenhez fordultak volna segítségért, zúgolódní kezdtek Isten és Mózes ellen. Nyíltan kimondta ez a nép, hogy utálja lelke azt az edelt, amit az Úr adott nekik a pusztában. Látva Izráel fiainak magatartását, a mai ember önmagára ismerhet. A mi életünkre is jellemző a lázadozás. Amikor életünk nem úgy alakul, ahogy elterveztük, mást okolunk a saját nyomorúságunkért. Gyakran próbálunk bűnbakot keresni és másra hárítani a felelősséget. Amikor nem találunk senkit, akire átháríthatnánk a felelősséget, akkor Istent okoljuk minden megpróbáltatásunkért.

Izráel fiai nem voltak megelégedve az edellel, amivel Isten táplálta őket a pusztában. Ismét elhangzik a szemrehányás Mózes felé, hogy miért hozta ki őket Egyiptomból, a viszonylagos biztonságból, a kenyér és a húsfélék mellől, ahol jóllakhattak. Izráel fiai párhuzamot vonnak pillanatnyi szorult helyzetük és az egyiptomi szolgaság között. Inkább vállalták volna a viszonylagos jólétet vagy inkább az annak tűnő életkörülményeket a rabszolgasorsban, amely a biztos pusztulást jelentette számukra, mintsem az ideig-óráig tartó megpróbáltatásokat és a szabadulás lehetőségét.

Amikor erről hallunk, mintha korunk társadalmának emberét hallanánk. Hány meg hány embertársunk mondja az idősebbek és a középkorú nemzedék tagjai közül, hogy jobb volt annak idején a kommunista rendszer húsfélékai mellett ülni, mert akkor az államhatalom mindenkinek munkahelyet biztosított, a fiataloknak lakást adott, nem voltak mindennapos megélhetési gondok. Izráel fiaihoz hasonlóan a mi népünk körében is sokan választanák a viszonylagos anyagi jóléttel kecsegtető rabszolgasorsot, mintsem a megpróbáltatással terhes szabadságot. A szabadság ugyanis felelősséget is jelent! A szabad ember, aki ura saját életének, felelősséggel tartozik nemcsak önmagáért, hanem családjáért, szeretteiért, népéért, egyházáért.

A kommunista időket visszairó embertársaink valószínűleg azért tartják jobbnak a régi rendszert, mert akkor mindenkinek volt egy viszonylagos anyagi biztonsága, de felelősség nem terhelt senkit, mert az államhatalom úgymond „gondoskodott” mindenkiről, azt azonban nem engedte meg, hogy az emberek önállóan szervezzék meg életüket, hogy szabadon éljenek és gondolkodjanak.

Ezen embertársaink elfelejtik, hogy ugyanez a hatalom, amely biztosította a megélhetést, elvette iskoláinkat, át akarta nevelni fiataljainkat teletömve fejüket ateista propagandával, a faluromboló program keretén belül tönkretette otthonainkat, korlátozta a gondolkodás és a szólás szabadságát, a lelkiismereti és vallásszabadságot, és egy utolsó lépésként az otthonától, javaitól, lelkétől megfosztott népet áttelepítette volna az országhatáron túlra, ahogy azt az erdélyi szászokkal is tette.

Önkéntelenül feltevődik bennünk a kérdés, hogy hol volt az Úr kegyelmét nap mint nap megtapasztaló népnek a hite, amikor szembefordult Mózesrel, és Isten elleni lázadásra vetemedett. Ugyanis a Szentírás arról tesz tanúbizonyságot, hogy Isten nem hagyta magára népét a pusztában, hanem amikor megéheztek, fűjekkel és mannával táplálta őket, amikor megszomjaztak, a kősziklából vizet fakasztott, a keserű, ihatatlan vizet ihatóvá tette, tűz- és felhőoszlop által vezette őket, hogy el ne tévedjenek, és a csatákban megszabadította őket ellenségeik kezéből. Mielőtt azonban kárhoznánk Izráel fiait, kérdezzük meg önmagunktól, hogy hol van a mi hitünk, amikor méltatlankodunk, elégedetlenkedünk, Istent káromoljuk, annak ellenére, hogy jótéteményeit mi is nap mint nap megtapasztalhatjuk és nap mint nap elfogadjuk.

A bibliai történet azzal folytatódik, hogy Isten a nép hitetlenségére büntetéssel válaszol. Mivel Isten igazságos, a bűn büntetés nélkül nem maradhat. Mérges kígyókat bocsátott a népre, amelyek sok ember halálát okozták. A nép látva a veszedelmet Mózeshez fordult segítségért, hogy járjon közbe Istennél. A nép tudja, hogy rosszat cselekedett, de ebben a helyzetben egyedüli kiút a bűnbánat, az imádság. Ezért kéri Mózes közbenjárását.

Mózes Istenhez fordul és imádkozik a népért. Gyakran olvasunk arról a pusztai vándorlás története során, hogy valahányszor Isten ellen lázadt a nép, gyűlöletük célpontja mindig Mózes személye volt. Nem értették meg. Szemére vetették, hogy ő hozta ki őket Egyiptomból, és miatta kell átélniük a pusztai vándorlás megpróbáltatásait. Amikor megkísérelte őket az Isten szerinti életre nevelni, ellenálltak, és engedetlenségükkel rengeteg keserűséget okoztak neki. Mózes, látva a nép magatartását, panaszkodik is Istennek. Elmondja egy alkalommal, hogy kis híja, hogy meg nem kövezik őt.

Feltevődik a kérdés, hogy akkor mi oka lehetett ezért a népért imádkozni? Miért imádkozott érte és kérte Istent, hogy könyörüljön rajta? A válasz nagyon egyszerű. Azért imádkozott értük, mert szerette őket. Az ő népe volt ez a nép, még akkor is, ha rengeteg keserűségben volt része miatta. Tudta, hogy neki kell ezt a népet az ígért földjének örökösévé tennie. Tudta, hogy Isten hívta el erre a szolgálatra.

Ugyanez a keserűség követhető nyomon népünk azon vezetőinek esetében, akik felelősséget éreznek saját népük iránt, legyenek azok lelkipásztorok vagy világi vezetők. Látva azt, hogy mennyire átszővi népünk életét az irigység, az egymás iránt táplált előítéletek, a széthúzás, hogy mennyire istentelen tud lenni a magyar ember, feltevődik a kérdés, hogy nekünk mi okunk van ezért a népért imádkozni? Miért könyörgjünk érte, amikor sok esetben csak megvetéssel, közömbösséggel, értetlenséggel találkozunk? Mózeshez hasonlóan a mi esetünkben is ugyanez a válasz. Azért kell e népért imádkoznunk, mert a mi népünk, még akkor is, ha testvérei iránti irigysége nem ismer határokat, még akkor is, ha káromkodásban nem bír bennünket felülmúlni senki, még akkor is, ha a széthúzás mind a mai napig megkeseríti életünket. Isten hívott el a szolgálatra és nekünk kell e népet egy boldogabb, emberibb jövő felé vezetnünk.

Hallva Mózes imádságát, Isten megkönyörül a népen és felkínálja az újrakezdés lehetőségét. Megparancsolja, hogy készítsenek egy oszlopot és helyezzenek el azon egy rézkígyót. Akit megmarnak a kígyók, ha feltekint a rézkígyóra, megmenekül. Isten a

bűnt büntetés nélkül soha nem hagyja, de a bűnbánó bűnöst visszafogadja és lehetőséget ad neki az újrakezdésre. Személyes életünkből tudnánk példákat felhozni, hogy tönkrement, darabokra tört életünket hányszor kezdtük újra Isten kegyelmének következtében. Arról hallunk továbbá, hogy Mózes követi az Isten parancsát, rézkígyót készít, és oszlopra tűzi. Mindazok, akik feltekintettek a rézkígyóra, megmenekültek. A bibliai szöveget figyelemmel végigkövető olvasóban felmerül a kérdés, hogy vajon hányan lehettek, akik éltek az Isten által felkínált lehetőséggel. A Szentírás szövege alapján nem lehet pontosan megállapítani azok számát, akik megmenekültek, de a szövegkörnyezet és a mindennapi tapasztalat arra enged következtetni, hogy kisebbségben voltak azok, akik a rézkígyóra feltekintettek, ugyanis Jézus Krisztus követői, mindazok, akik felismerik önmaguk hibáit, bűneit mindig is a kisebbséget alkották és alkotják. A János evangéliumában arról olvasunk, hogy amiképpen Mózes felemelte a kígyót a pusztában, úgy kell majd az ember Fiának is felemeltetnie (Jn 3,14). Vajon közülünk, magyarok közül hányan lennének, akik élnének a kegyelemmel és feltekintenének a megfeszített Ember-Fiára. Sajnos, a mindennapi valóság elég lehangoló képet tár elénk. Elkeseredni azonban nincs okunk. Mindszenty József bíboros, Magyarország hercegprímása mondta: *Ha lesz egymillió imádkozó magyar, nem félek a jövőtől!* A jövő az imádságban rejlik. A leglényegesebb kérdés azonban nem az, hogy kik alkották és alkotják a többséget, hanem az, hogy Isten a bűnbánó bűnöst visszafogadja, és mindig felkínálja az újrakezdés lehetőségét.

Izrael fiai közül Mózes közbenjárása következtében megszabadultak a veszedelemtől. De vajon a mi sok nyomorúságot, megpróbáltatást átélő magyar népünk számára mikor jön el egy emberibb élet lehetősége, amikor fiataljaink itthon boldogulhatnak. Mikor szűnnek meg a kisebbségi sors mindennapos megaláztatásai? Elnéptelenedő falusi közösségeink mikor nyerik vissza régi fényüket, életerejüket? Keressük mi magunk is, hogy mi a megoldás. Politikusok, gazdasági szakemberek, politikai elemzők sok lehetőséggel előhozakodnak. Vannak, akik azt mondják, hogy a megoldás az európai uniós tagság adta lehetőségek között keresendő, vannak, akik az autonómiára esküsznek, vannak, akik jobb lehetőséget nem tudván felkínálni, bedobják a magyar nemzetrészek határok feletti újraegyesítésének lehetőségét.

Az egyház feladata kimondani, hogy mindaddig, amíg ez a nép nem képes feltekinteni a mindennapi élet nyomorúságából a felemeltetett, megfeszített Jézus Krisztusra, addig hiába keressük az emberi megoldásokat! Szabadulásra csak Jézus Krisztus által van lehetőség! Egy közösség, amely nem a keresztyén értékekre építi életét, aligha fog megmaradni. Egyedül a Jézus Krisztus személye a biztosíték arra, hogy a mi magyar népünknek jövője van e földön. Éljük tehát az evangélium által felkínált lehetőségekkel, és mielőtt emberi megoldásokat keresnénk, ügyünket vigyük a mindenható Isten elé! Ámen.

Az önzés ellenszere

Alapige: Lukács 9,23–25

Bibliolvasás: Lukács 10,25–34

Alapigénk nagyon ismerős. Az a folyamat azonban, amit Jézus e néhány sorban leír, sajnos kevés embernek ismerős. Nem is kívánatos ez a téma az önző embernek. Az önző ember nem akar hallani az önmegtadáról. Nem akar hallani a kereszthordozásról. Nincs ínyére az, hogy önmaga odaszánása árán szeresse a másikat. Az önző ember nem a másokra irányul, hanem mindegyre önmagába kanyarodik vissza. Az önző ember önmagát teszi meg élete középpontjának. Önmagát isteníti. Nincs Isten az élete középpontjában, Krisztussal sem tud mit kezdeni. Jézus ugyanis egyértelműen másokért élő ember volt. Ő soha nem önmagára gondolt. Amikor a súlyos fakeresztet cipelte a Golgota hegyére, amikor a háta már a megkorbácsolástól vérzett, a vállát már feltörte a kereszt, akkor is Jeruzsálem asszonyaival törődött. Amikor a kereszten függött, s minden porciája fájdalomtól égett, akkor is mások mentésén fáradozott. Semmi nyoma az önzésnek, a beteges önmagába fordulásnak. Ezért nem tud sok ember mit kezdeni ezzel a Jézussal. Az önző embert zavarja, nyugtalanítja Jézus.

Emlékszünk Jézus első fellépésére. A názáreti zsinagógában tanít. Egyszer csak megszólal egy gonosz lélektől megszállt férfi Jézus ellenében: Miért jöttél? Azért, hogy elveszíts minket? Igen, azért jött, hogy az ördög munkáit lerontsa. De nem úgy általában, hanem azt a gonosztságot, azt az önzést és azt a bűnt, ami benned van. Mert te vagy a magad önzésének a foglya. Jézus ezt a fogságot akarja legyőzni. S ha ezt nem enged, Vele kerülsz konfliktusba, s önmagad meghasonlásáig fogsz eljutni. S minél görcsösebben ragaszkodsz porszemnyi életed megtartásához, annál inkább elveszítetted azt. Mint a gyermek, aki a tengerparton markolja a finom homokszemcséket, oda akarja vinni a játszótársának, s mire odaér, döbbenten tapasztalja, hogy mind kifolyt a markából. Minél görcsösebben szorongatja, annál kevesebb esélye van megtartani azt.

Igy jár sok önző ember. Az önzés zsákutcába vezet. Az önző élet elkerülhetetlen vége a nagy semmi. Nem marad semmi örömd, semmi békességed, semmi reménységed, ha minduntalan csak magad körül forgolódsz és az éned dédelgetésével telik el az életed.

Jézus ezért beszél ilyen radikálisan. Azt mondja: ha valaki meg akarja tartani az életét, elveszíti azt, ha pedig valaki meg akarja igazán tartani, akkor veszítse el, de énérettem. Akkor rátalál az igazi életre.

Ez ma már közhely, hogy a világ egyre önzőbb. Igen ám, de ez a világ belőlünk áll. Tehát mi vagyunk az önző emberek ebben a világban. Ezért önző a világ. Egyre hangsúlyosabb a jelszó: valósítsd meg önmagad! Te légy a szuper, az ász, az első. Ha közben másokat félrekönyökölsz vagy letaposol, az nem érdekes. Az önző érdek a hajtóereje az Isten nélküli világnak. Aki erős, az győz. A gyenge pusztuljon, a férgese hulljon. Ezt diktálja az evolucionista szemlélet. Csakhogy nem ezt mondja a krisztusi szemlélet. Mert, nézzük meg: ez az énközpontú gondolkozás okozott a legtöbb kárt ennek a világnak. Minden hódító szándék, minden háborús vérontás ebből fakad. Minden családi összetűzés mögött az önzés áll. Nem akarsz földelni önmagad a társaddal szemben, nem akarsz lemondani bűnös kedvteléseidről. Nem akarsz megalázkodni, nem akarsz meghajolni, s ebből fakad minden konfliktus.

Ezért mondja Jézus: aki meg akarja tartani az életét, elveszíti azt. Szeretné megtartani, s mégis elveszíti. Ezért alakul ki egy harc, állandó tusa önmagában. Ezért lesz boldogtalan az ilyen ember. Mert nem lehet boldog az önző ember, aki nem tud kilépni önmagából, s nem tudja a másikat a figyelme középpontjába állítani. Ki az első, akit figyelme középpontjába kellene állítania? Maga Jézus Krisztus! Aki ezt nem akarja megtenni, az előbb-utóbb önmaga karikatúrájává válik. Ettől szeretne megóvni mindnyájunkat Jézus. Ezért szeretné az emberi élet egyik legnagyobb betegségét, az egoizmust fölszámolni. Hidd el, erre nincs másnak hatalma, csak neki, aki soha nem volt énközpontú. Ő Isten-központú életet élt. Ezért hiteles a tanítása, amikor szinte könyörögve kéri az énközpontú embertől, hogy adja fel önző önmagát. Másként nincs esélyed arra, hogy boldog, kiteljesedő életed legyen.

Az önzés olyan ént eredményez, amivel nem élhetsz együtt, mert megbetegít, tönkretesz.

A biológusok leírják, hogyan keletkezik a test egyik legsúlyosabb betegsége, a rák, ami rettegéssel tölti el korunk emberét. Amikor súlyosabb fájdalommal el kell menni az orvoshoz, ott van a titkolt félelem mindenkiben: jaj, vajon nem vagyok-e rákos? A biológusok azt mondják, hogy bizonyos sejtek elkezdnek rendetlenül viselkedni a szervezetben. Túlburjánzás következik be. Egy egészséges szervezetben a sejtek teljes összhangban kell dolgozzanak, hogy megmaradjon a szervezet épsége. Amikor bizonyos sejtek nem rendeltetészerűen működnek, ránőnek más sejtekre, mintegy le akarják igazni azokat, ebből származik a túlburjánzás, így alakul ki a rákbetegség, ami sokszor végzetes.

Nos, milyen az önző ember? A világ rákfenéje. Aki nem adta át életét Krisztusnak, s marad énközpontú, az ilyen ember gyakran kárára van családjának, a társadalomnak, mint a rákos sejt a szervezetnek. Védj jól a szívedbe ezt a döbbenetes hasonlatot, ha még önző gondolkodású ember lennél. Ha pedig már sikerült Jézus Krisztus megváltó hatalmának az életedben énközpontúságból Krisztus-központúságot alakítania, akkor téged már megmentett a legsúlyosabb veszélytől, önmagadtól.

Nagyon érdekes karikatúrát készített valaki: A beteg arcú világot tapogatja az orvos, pulzusánál fogva vizsgálja. Azt mondja az orvos, fejét csóválva: ön nagyon rossz állapotban van. Ön allergiás saját magára.

Tudjuk, hogy manapság az allergia egyre elterjedtebb betegség. Van, aki a porra allergiás, van, aki a tollpárnán nem tud aludni, van, aki a virágorra allergiás, van, aki az anyósára vagy a menyére, de még ezek sem olyan veszélyesek, mint amikor az ember önmagára allergiás. De ez egyben jó jel is. Amikor zavarni kezd romlottságod, önzésed, paráznságod, hazugságod, iszákosságod, enyveskezű természeted, amikor zavarni kezd romlott önmagad, nagy esély van, hogy már odamenekülj ahhoz, aki meg tud szabadítani téged önmagadtól.

Aki meg akarja tartani az életét, elveszíti azt – mondja Jézus. Miért? Mert előbb-utóbb rájön a környezeted, hogy csak magadat szereted. S ha te nem szereted a felebarátodat, akkor otthagynak téged az emberek. Úgy jársz, mint az a leány, akit pártában hagynak, aki a bálban petrezselymet árul, azaz senki nem veszi fel a táncba. Jaj annak a léleknek, aki belegabalyodik önző önmagába, s a világ elmegy mellette, otthagyva őt önző énjének a társaságában. Nem csoda, hogy tele van sok idegklinikák, hisz egyre több az önmagába belegabalyodó ember. Ebből a nyomorúságból sokszor már a pszichiáterek sem képesek kiszabadítani a beteget. Erre csak egyedül az képes, akinek volt hatalma saját életét önzetlenül letenni a másik javára, hogy megtartsa másokat.

Jézus önmaga példáját állítja elénk, amikor ezt a gyönyörű igazságot megfogalmazza. Ezért nem marad elvont elméleti igazság, amit Jézus tanít, hanem érezzük, hogy benne lüktet a realitás, az önmagáról másokért lemondó élet.

Korunk egyik jeles gondolkodója, Hamvas Béla azt mondja: „Az élet arra való, hogy odaadjuk” Szinte szó szerint azt mondja, amit korábban Luther Márton is megfogalmazott: Az élet arra való, hogy odaadjuk. Az oda nem adott éned ugyanis előbb-utóbb megbetegít téged.

Egyszer egy pszichiáternél panaszkodott a lelki beteg. Azzal kezdte a beszámolóját: tudja, doktor úr, én nagyon érzékeny vagyok. Az orvos rögtön ráérezett a baj forrására, s azt mondta: igen, igen, ön nagyon önző. Meglepődve néz a páciens az orvosra: De, doktor úr, én nem azt mondtam, hogy önző vagyok. – De én azt mondtam –, szólt határozottan az orvos. Igen, az érzékenysége az önzéséből fakadt.

Egy idős édesanyáról olvastam, hogy amikor elkerült otthonról az egyetlen lánya, nem lelte a helyét, érezte, nincs ki táncoljon többé körülötte, nincs ki kielégítse kívánságait, s addig üzengetett a lánya után vész híreket küldve, hogy ilyen beteg, meg olyan beteg, amíg a lánya visszajött. Az édesanyja újra élvezte a sok kényeztetést, amíg a sok strapába belebetegedett a lánya. Nem vette észre az anya, hogy az ő önzése teszi tönkre a lányát.

Testvéreim, nagy kérdés az, mi az életünk központja. Ha romlott természetteddel az életed központja te magad maradsz, ez az élet egy diszharmonikus élet lesz. Olyan, mint az a zenekari mű, ahol nincsenek jól felhangolva a hangszerek, ahol talán úgy ültek be a muzsikusok, hogy nincs jó zenei hallásuk, és ahelyett, hogy egy szép összhangú zenei mű hangozzék fel, nagy hangzavar keletkezik.

Nézz csak szét családi életedben: vajon nem diszharmonióban szenved-e? Nézz csak szét saját életedben: nem borult-e fel életed egyensúlya, mert nem vagy összhangban Istennel, a mennyyel, s ezért nem vagy összhangban a földdel, s az itt élő felebarátaiddal? Vajon a menny ritmusában élsz-e ezen a földön? Miért van zűrzavar, káosz az életedben, a környezettedben? Nem éppen amiatt, hogy te nem vagy összhangban Istennel, mert rég elveszítetted életed középpontját, vagy talán még soha nem találtad meg?

Testvéreim, a keresztyénség történelme, a hiteles keresztyénség története gyönyörű példákkal bizonyítja, hogy maradandót alkotni ezen a világon a szeretetszolgálat vonalán lehet igazán. De csak úgy, ha vannak emberek, akik Jézus Krisztusért feladják önmagukat, és elveszítve önző lényüket a Krisztus oltárán lettek hasznos eszközeivé Istennek.

Ismerős Albert Schweitzer élettörténete, aki feladta kényelmes nyugat-európai életmódját, gazdagságát, s minden pénzét befektette abba, hogy Afrikában kórházat építsen a feketéknek. Lambareneben alakult ki az a kórházegyüttes, ami ma is működik. Önzetlen szolgálatának a gyümölcse ez. A másik ismert példa a Teréz anyáé, aki teljesen odaszánta az életét a Kalkutta nyomornegyedeiben élő rászorulóknak.

A Titanic hajó tragédiájáról mindenki tud. Önző jeleneteket is lehetett látni a filmben, miként tolták vissza a vízbe a menekülni akarókat a már mentőcsónakban levők, de az önzetlenség és önfeláldozás csodálatos jeleneteit is láthattuk. Egyik úgy történt, hogy egy író is utazott a hajón, aki magával vitte egyik fontos kéziratát, amin hosszú ideje dolgozott. Még a vízben is szorongatta azt a dobozt, amiben ott volt az értékes kézírata. Egyszer csak észrevesz a hullámok között egy vergődő kisgyermeket, s dilemma elé kerül: mi értékesebb ebben a pillanatban? A kézírata, amin annyit dolgozott, vagy egy gyermek élete? Viaskodott egy ideig magával, majd elengedte a dobozt, odaúszott a gyermekhez, akivel sikerült odajutni egy mentőcsónakhoz, amiben már nem volt hely.

Akkor belekapaszkodott a csónak oldalába, ő közben elveszett, de a gyermek megmaradt. Abban a pillanatban eldőlt benne, hogy a saját értékéről lemondva, egy nagyobb értéket tarthat meg a jövő számára. Beleremeg a szívünk abba a kérdésbe: vajon hol állunk mi ezen a téren?

Nyilván tudjuk, az önzés nyomorúságától csak úgy lehet megszabadulni, ha nagyon komolyan szívünkre vesszük Jézus tanítását: aki jönni akar én utánam, tagadja meg magát, vegye fel a keresztyét és úgy kövessen engem. Minden nap rá kell taposnom önző szívemre, minden nap el kell kérni az erőt ahhoz, hogy még önzetlenebbül tudjak szeretni, mert ez méltó az emberhez. Az önzés, a magad körüli görcsös forgolódás, a mások kiiktatása életed céljából, ez a legméltatlanabb dolog az emberhez, Isten teremtményéhez. Ez gyaláz meg, ez foszt meg emberségedtől és istengyermeki vonásaidtól. Viszont, ha odaadod teljesen önző, romlott életedet a megtartó Krisztusnak, akkor új irányt vesz az életed. Hidd el, van gyógyulásod neked is, családnak is, ennek a beteg, önző társadalomnak is. Hiszem, hogy velem együtt sokan valljátok, hogy önző, magára gondoló, gyermeket nem vállaló, pusztuló magyar nemzetünknek is csak akkor van jövője, ha Jézusért kezd el élni teljes felelősséggel, tudatos kereszthordozást vállalva. S mindezt azért, nehogy ítéletként hulljon reá a vád, Isten kérdése: mit használt neked, hogy az egész világot meg akartad nyerni, annak hírnevét, dicsőségét, pénzét, vágyaidnak tárgyát, de közben lelkedet elvesztetted?

Vigyázz a lelkedre, jobban, mint a pénzedre, a házadra, az autódra, a szántóföldedre. Vigyázz a lelkedre! Ennél drágább kincs nincs! De, mert te önmagadban nem tudsz helyesen vigyázni reá, ezért hívd segítségül azt a Jézust, aki tud segíteni neked megőrizni lelkedet tisztaságban, épségben, szépségben az örökkévalóság számára! Akkor igenis használni fogsz másoknak, s nem leszel ártalmára, sem békétlenség forrásává nem leszel, hanem békesség forrása. Nem átok leszel a másoknak, hanem áldás. Ugye, ezt óhajtod te is a szíved mélyén? Kérd el a te Uradtól, s meglátod, megsegít, hogy életed egy görcsmentes, felszabadult, másoknak rendelkezésére álló élet legyen! Ámen.

Egy neves tudós, mikor meghal és az Úr színe elé kerül, eltelve saját tudásának nagyságával és mélységével, arcátlanul bejelenti a Teremtőnek a következőt: „Mi, a tudomány emberei arra a következtetésre jutottunk, hogy nincs rád többé szükségünk!

Mi ismerjük az összes titkotat, tudunk mindent: tudunk szívet, vagy bármely más testrészt átültetni, tudunk embereket klónozni, képesek vagyunk új fajokat létrehozni, növényeket, állatokat... Egyszóval mindenre képesek vagyunk, amit valaha rejtélyesnek tartottak, vagy a te mindenhatóságodnak és bölcsességednek tulajdonítottak.”

Az Úr türelmesen végighallgatta az öntelt tudós öndicsőítő tirádáját, majd amikor befejezte, a következőt javasolta neki:

– „Rendben! Mérkőzzünk hát meg teremtésben, hogy meglássuk, vajon az emberiségnek van-e még rám szüksége, vagy sem!”

– „Nagyszerű!” – örvendezett a tudós. „Mit szeretnél, hogy elsőként teremtsék?”

– „Kezdjük az elején! Teremtsd meg az első embert, Ádámot!”

– „Kiváló!” – felelte a tudós, majd lehajolt, hogy felvegyen egy marék port a földről.”

– „Hohó, barátom, lassan a testtel!” – szakította félbe az Úristen. Használd csak a saját porodat és ne nyúljál az enyémhez!

Prédikációk újkenyér ünnepére

Oláh József

Kisbács

Éhséget bocsátok e földre...

Alapige: Ámós 8,11–12

Bibliaalvasás: János 6,30–60

Európának nagyon nagy szüksége van az új kenyérré. És most nekünk nem az új búzából készült, asztalunkra kerülő kenyérré kell gondolnunk. Ebből a kenyérből van elég, nagyon sok kerül belőle nemcsak az asztalunkra, hanem elpazaroljuk itt-amott, „Uram bocsá”, odavetjük az ebek és a disznók elé. Elfelejtjük megbecsülni, nem érezzük ízében a nap hevét elviselő aratómunkások izzadságának sós-keserű ízét. Semmit sem jelent manapság a sírva vetők fáradsága és az örömmel aratók vigadozása.

Ma nem az a gond, hogy honnan teremtsük elő asztalunkra a mindennapit, hanem inkább az a gond, hogyan tudjuk eladni a termelt fölösleget. Így születnek meg napjainkban az osztályozások, melyik búza mire lesz jó? Melyikből lesz kenyér és melyikből takarmány állatainknak?

Ámos próféta éhségről beszél, de ez az éhség nem kenyér utáni éhség. Ez nem a Fekete-Afrika kenyér utáni vágya, sem India rizst éhező népének óhajtása, ez az éhség egészen más. Ezt az éhséget Ámos próféta és mi is másként nevezük meg: ez az éhség és szomjúság az Úr beszédének hallgatása utáni vágyakozásunk. Ott ülnek politikai vezetőink az Európa Parlament bársonyszékeiben, finom ropogós pogácsákat rágcsálva, mellé szűrőszelvényes, tökéletesen megtisztított vizet, és gondolkodás nélkül felemelik szavazásra kezüket, amikor azt kell meghatározni, hogy állítsanak vagy sem az Európa Parlament épülete elé Jézus Krisztus születésének ünnepére fenyőfát? Vajon karácsonykor megemlékeztek-e az Úr Jézus Krisztus születéséről, vagy ez is sértette a más hitű európai polgárokat?

És íme, eljönnek a napok, amikor Isten éhséget bocsát e földre. Én nem tudom mennyien, de vagyunk, akik érezzük az Úr beszédének hallgatása utáni éhséget és epekedünk a tiszta forrás szomjat oltó cseppjei után. Illés próféta a Kérit patak mellett húzódtott meg, hogy szolgáját biztonságban tudva elmondhassa Istenének, ő sem jobb, mint embertársai. Úgy érezte, hogy számára már más kiút nincs, csak egyetlenegy, a megváltó halál. Isten az ő angyalát küldte el hozzá és megmagyarázta neki, hogy még feladata van. Gyönyörű Illés találkozása Istennel a Hóreb hegyén! Jön a szélvihar, mely sziklákat szaggat, fákat tép ki tövestől, de Isten nincs a szélviharban. Jön a földindulás, de Isten nem volt abban sem. Végül jön a tűzvész, és Isten abban sincs jelen. Hányszor csábított bennünket is ez a kísértés: „Uram, mutasd meg hatalmadat!” A természeti csapások helyett viszont csak Isten szelíd szavát hallhattuk: mit keresel itt, Illés? Hányszor válaszolt töprenkedő, türelmetlenkedő kiáltásainkra: Mit keresel itt? Hogyan sülyedtél ebbe a mélységbe? És akkor szégyenkezve odaálltunk eléje és elmondtuk panaszainkat. Éhezem, Uram. Szent Fiad elmondta nekem, hogy Ő az Életnek kenyere. A sokaság, talán ötezeren, akik ott hallgatták, hallgattuk, a hegyen úgy éreztük, hogy semmi másra nincsen szükségünk. De Ő látta és érezte, hogy az erőnk fogytán. Látta és érezte, hogy nélküle továbbmenni nem lehet. Megkereste az egyedüli megoldást. Volt ott egy gyermek, akinek volt öt árpakenyere és két hala. Ötezer ember, öt árpakenyér és két hal. Ez elég a csodához, hogy a kenyér és a hal elég legyen.

Itt járt közöttünk és nem ismertük fel. Kezünkbe adta a kenyeret és a halat. Ezzel megszüntette éhségünket, a kenyér utáni éhségünket. Ámos viszont nem erről beszél. Ő azt mondja, hogy nem kenyér és víz után fogunk vágyakozni, hanem Isten Igéje után. Krisztus itt járt közöttünk, és ennek a világnak nem kellett. Nem hallgattak szavára, nem fogadták el ajándékait. Pár nappal a kenyér és a hal megsokasítása után megkeresték a zsidók és jelt kértek tőle. Jézus a maga és a tanítványai kincseit osztotta szét közöttük és ők mégis további jelt kívántak. De ő nem adhatott mást, mint önmagát. Én vagyok az Élet Kenyere. Csodálkozva néznek reá: hol van, aki önmagát adja a barátaiért.

Ha elvonulnak a viharok, akkor megszűnik a veszély. Sem a zsidók, sem a mi mai világunk nem tudja elfogadni azt a mennyei kenyeret, amelyről Jézus azt mondta, hogy: nemcsak kenyérről él az ember, hanem minden Igével, mely Isten szájából származik. Ezt a kenyeret ígéri Ámos próféta. Az isteni Ige utáni éhség megszüntetését.

Ezt kell keresni napkelettől napnyugatig, vagy északról délig!

Így van ez a ma Európában is, a mai ember életében is, mert nagyon sok lenyűgöző esemény történik, soha nem hallott gondolatok hódítanak meg milliókat, csak éppen az élet kenyereből van nagyon kevés. Csak Jézus Krisztusról akarnak végtelenül keveset hallani az emberek. Ezért szól hozzánk Ámosnak örök érvényű próféciája: „Támasztok éhséget... nem kenyér után valót... – de nem találják meg!”

Tudnál-e boldog lenni egy olyan világban, amelyben nincsen jelen Krisztus, az Életnek Kenyere? Amelyben nincsen irgalmas szeretet? Tudnál-e olyan világban élni, amelyben nincsen Ige? Legyen az a világ akármilyen csodálatosan berendezett. Egyet tudok, én nem tudnék így élni, Krisztus nélkül! Tudom, hogy te sem tudnál így élni, még akkor se, ha csak félig-meddig kell neked ez a mennyei kenyér! Ha ez így van, akkor miért tűröd szótlanul, hogy Krisztust az élet egyre több vonatkozásából száműzzék?

Keressük őt! Szükségünk van reá! Mi lesz velünk, ha Isten elveszi tőlünk? És nem csak azt a Krisztust veszi el, aki nekünk már nem kell, hanem az egész Krisztust? Ettől nagyon meg tudok ijedni, és csak egyetlen út vezet a meneküléshez, az pedig nem más, mint a Mennyei Kenyérnek, az Élet Urának, a mi Urunknak a felkutatása és megtalálása.

Izráelt éhségében tudta táplálni Ura a pusztában a mennyei kenyérral. Prófétájának sasszárnyakon vitte az életadó kenyeret. Nekünk is adja ama Mennyei Kenyeret, mert aki abból eszik, soha meg nem éhezik! Ámen.

Sándor István

Bodos

Ha Isten bőségesen reátok árasztja kegyelmét...

Alapige: 2Korinthus 9,8–10

Bibliaolvasás: Zsoltárok 65

Egyházi rendtartásunk szerint ma az újkenyér ünnepét tartjuk, vagy más megnevezéssel az újszenge vasárnapját. Hálát adunk teremtő Istenünknek az eddigi termésért, és gondviselő szeretetét kérjük a továbbiakra nézve. Isten ma is reménységet ad, hogy ezután is biztosítja a mindennapi kenyerünket, testi táplálékunkat, a lelkiek mellett.

Szántóvető apáink hajdanán, amikor az ekét belevágták a földbe, Isten segítségét kérték a munkájukhoz. Mielőtt az aranyló, érett búzatáblába az első kaszavágást megtették, kalapjukat megemelve adtak hálát Istennek a kapott áldásért. Tudták, hogy az emberi munka, fáradság hiábavaló lenne a fentről, Istentől jövő áldás nélkül.

A mai (de lehet, hogy a mindenkori) ember hajlamos arra, hogy sikereit, elért eredményeit csakis saját magának tulajdonítsa. Dicsekedünk tudásunkkal, vagyónunkkal, tehetségünkkel. „Sikerélményünk” van, ha valamit megvalósítottunk. Lám, milyen ügyes vagyok, lám milyen ügyes voltam. Ha munkánk következtében netalán elismerést kapunk környezetünkötől, munkatársainktól, jóleső érzés tölt el, és napokig ízlelgetjük a siker édes ízét. Ilyenkor megfélemedezünk arról, hogy a dicsőség nem a miénk, hanem Istené, aki ezt lehetővé tette. Olyan nagy örömmel, olyan büszkén viseljük a jelképes babérkoszorút a fejünkön!

Másrészt, amikor valami munkánk nem sikerül, a termés nem olyan, mint szeretnénk, a várt eredmény nem jön be, esetleg nem úgy sikerül a vállalkozásunk, ahogy elterveztük, és elmarasztalásban van részünk, akkor Isten mindenhatóságát vonjuk kétségbe. Miért nem segített, pedig mi számítottunk rá? Biztos, hatalma csak korlátozott. Az én munkámat, családomat, törődésemet miért nem áldotta meg, amikor úgy látom, hogy a szomszédomat megsegítette? Pedig az sokkal bűnösebb, mint én vagyok.

Pál apostol a korinthusiakhoz írt levelében azt írja: „Az Isten pedig hatalmas arra, hogy rátok áraszsa minden kegyelmét.” Jó lenne, ha ez az Ige ott lebegne lelki szemeink előtt. Áldás lenne érezni, hogy Isten reánk árasztja kegyelmét. Sokszor lehetetlen, kilátástalan helyzetben vagyunk. Taposómalomban vagyunk, és úgy érezzük, teljesen hiábavaló a munkánk. Mint Kőműves Kelemennek, akinek a felépített fala újra és újra leomlott. Hiábavaló a fáradozásunk, mert a szárazság, vagy éppen a folyamatos esőzések miatt semmi termést nem várhatunk. Hiábavaló a tanításunk az iskolában, mert a reánk bízott tanulókkal nem érünk el eredményt. Fölösleges, hiábavaló a prédikálásom, mert nem látszik meg a gyülekezet tagjain, hogy Isten megváltott gyermekei. Mondom a jót a gyermekeimnek, de mintha falaknak beszélnek, ők továbbra is a rosszat követik. És akkor reménytelenné válunk, kedvetlenné. Unottan, lelketlenül végezzük a munkát, mert úgylis mindegy. Ilyenkor meg kellene kérdezzük magunktól, hogy Istent hívtuk-e segítségül, tanácsát kikértük-e, vagy pedig Őt teljesen kihagytuk a számításból. S ez így kell legyen életünk minden területén, hogy a Mindenható előzetes beleegyezését kell kérjük terveinkhez, munkánkhoz.

Az újszenge vasárnapja alkalom arra, hogy hálát adjunk Istennek az új kenyérért, az áldásért. Azonban a megkapott áldással jól kell sáfárkodjunk! Sokszor szörnyülködünk és sajnálkozunk, hogy a világ szegény országaiban (vagy helyenként a gazdagokban is) hány és hány gyermek vagy felnőtt hal éhen. Elbeszéljük, hogy borzasztó, hogy nem jutnak hozzá a minimális orvosi ellátáshoz sem. Sajnálkozunk, hogy sok ember nem kap szeretetet, hanem csak szóbeli – netán fizikai – bántalmazást, vagy éppen közömbösen viselkedik vele szemben a környezete. Ilyenkor eszünkbe kell jusszon, hogy a megkapott ajándékokkal sáfárkodni kell, a mások javára. Azzal, amit megkaptunk ajándékként, jól kell gazdálkodni. Hiszen abból adunk – adhatunk –, amit mi is úgy kaptunk. „Mid van ugyanis, amit nem kaptál volna?” (1Kor 4,7) Ő ajándékozott meg minket a legdrágábbal, az étellel. Áldást ad határainkra, aminek az eredményét mi magunk sokszor nem tudjuk elhasználni. Adja Jézus Krisztusban megváltó szeretetét. Ezeket mind meg kell tudjuk osztani másokkal is. A hozzánk betérőnek kell tudjunk kenyeret adni Isten nevében. Életünket hasznosítanunk kell a mások javára. Meg kell osztanunk szeretetünket másokkal is, nem csak azokkal, akik szerintünk „megérdemlik” Istentől kapott tehetségünkkel szolgálunk kell egymást.

Amikor valakinek szeretettel adok valamit, akkor létrejön az adományozó fél és a megajándékozott között egy szeretetkapcsolat. Jóleső érzés látni, hogy a másik ember

örvendezik a kapott adománynak. Jó dolog örömet szerezni valakinek, látni az arcán, hogy örül annak, aminek a birtokába jutott, és fel is tudja használni azt.

Nem kell félni megosztani javainkat. Nem leszünk kevesebbek attól, ha abból, ami a miénk, másnak is adunk. „Aki pedig magot ad a magvetőnek, és kenyeret eleségül, ad és megsokasítja a ti vetéseket.” Isten gondoskodik rólunk. Ahogy Jézus Isten áldását kérve a kenyeret és halat megsokasította, és részesültek belőle több ezren, miért ne tenné meg velünk is ugyanazt. Gyermekkoromban áldott emlékü nagyanyám asztalánál viszonylag kis edényből csodálatosan jóllakott az összesereglett nagy család. Isten áldása volt azon a házon.

Nem csak mi adunk. Az adakozásban példát mutatott/mutat és elől jár maga Jézus Krisztus. Első zsengeként önmagát adta értünk váltsággéppen. Az úrvacsorában is saját magát osztja szét közöttünk. Ha elfogadjuk, erő költözik belénk, az Ő ereje, amire mindannyiunknak szükségünk van. Ugyanakkor Isten szeretetét közvetíti, adja az Ő követőinek, és ez a szeretet megsokszorozódik tanítványaiban. Jézus Krisztus, ígérete szerint, Szentlelkét adja nekünk, és Lelke ott van abban a több mint 2 milliárd keresztyében, akik az Ő követőinek valljuk magunkat.

A felolvasott igeszakasz része annak a nagyobb ígérésnek, ahol a korinthusi gyülekezet adakozásáról van szó. Ők a szegényebb sorsú jeruzsálemi testvéreik számára gyűjtöttek. Az a történet érdekessége, hogy a korinthusiak más kulturális közegben élő pogányokból lett keresztyének. A jeruzsálemiek pedig úgynevezett zsidó-keresztyének. De Jézus Krisztusban nincsen zsidó és pogány, körülmetéletlen és körülmetélt. Jól értelmezett ökumenizmus, együttérzés működik az egymástól távol élő, távol lakó Krisztuskövetőkben. Ők tudták azt, hogy a nagy Krisztus-testben a tagok mind át kell érezzék a többi „testrészt” szenvedését, szükségét, és a lehetőségeik szerint kell is segítsenek azon.

A korinthusiak magatartása példaértékű kell legyen a mai keresztyének számára is. Különbözőségeink ellenére meg kell látnunk a más anyanyelven beszélőben, imádkozóban Isten gyermekét, a Krisztusban testvért, és át kell éreznünk annak gondját-baját, nehézségét.

Nemsokára részesülünk az úrasztala ajándékaiból, Krisztus megtöretett testéből, ki-ontott véréből, a kenyér és bor jelképei által. Adjunk hálát Istennek, hogy megáldotta kezünk munkáját, betakaríthattuk, és reményiségünk szerint betakaríthatjuk áldásának kézzelfogható jeleit! Örvendezzünk, hogy munkatársainak fogad minket, akik hirdethetjük szeretetét. Kísérjen Isten áldása, Szentlelkének bölcsessége tanítson megosztani javainkat testvéreinkkel. Ámen.

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor
Derecske, Magyarország

A leülő vendégek alázata

Alapige: Lukács 14,7–11

Az Ige megértéséhez

„Aki azért megalázza magát, mint ez a kisgyermek, az a nagyobb a menyeknek országában.” (Mt 18,4) Hogy olyanok lehessünk, mint a kisgyermek, bűneink megbánására, Isten előtti meghajlásunkra, megalázkodásunkra és szegénnyé lételünkre van szükség. Ez a mélyebb értelme, melyet Jézus szem előtt tart, a leülő vendégek alázatoságáról szóló példázatnak. Kálvin ezt így foglalja össze: „Krisztus itt nem a külső és polgári szerénységről beszél. Arra akar megtanítani bennünket, minőknek kell lennünk bensőleg az Isten színe előtt. Mintha ezt mondaná: Ha az olyan vendéggel, aki ostobán az első helyet foglalta le magának, megesik, hogy az utolsó helyre utasítják, tehát, hogy ne történjék veletek az Istennél ugyanaz, s ne bélyegezze meg nagyravágásokat a legvégső gyalázzal. Magatoktól legyetek alázatosak és szerények.”

Példázatunkban jóval többről van szó, mint az asztalhoz ülés rendjéről, azaz jó modorról és illendőségről, ugyanis az itt olvasható szabály egyben a keresztyén élet és Isten országának szabálya is. A példázat szociális és etikai problémái a 11. versben nyernek teológiai és eszkatalógiai perspektívát.

7. v. A szombatnap asztalközösségbe meghívott vendégek Jézus szeme láttára „válogatják a főhelyeket”, valósággal tülekednek, tolonganak körülöttük. Eklegő (imperf.) = kiválasztani, válogatni. Jézus nem csupán magát a tettet ítéli el, de annak módját is, azt, ahogy válogatják, pos = ahogy, mi módon. A prótoklisia = főhely és az eskatos topos = utolsó hely közötti éles kontraszt a meghívott vendég korai, azaz elhamarkodott döntése, és a rendreutasítást követő, azaz a rá váró későbbi sors közötti különbséget hangsúlyozza. A prótoklisia kifejezés többnyire az írástudók és farizeusok kapcsán jelentkezik (Mt 23,6; Mk 12,39; Lk 20,46). Az eklegő ige kevésbé emberi gyengeségről, inkább a törvénytisztelők kisértéséről árulkodik, melyről Jézus tanítványai sem mentesek (Mt 20,20 skk.; 18,1 skk.).

8. v. gamos = vendégség, tágabb értelemben lakodalom. Lukács menyegzőre gondol. Arám megfelelője mistutha. Példázatunk hátterében az eszkatalógiai vendégség gondolata húzódik meg. A Bárány menyegzői vacsorája a győzedelmes Krisztus övével való végleges, örök együttlétre mutat (Jel 19,7 skk.).

entimos = tiszteletben (álló ember), előkelő, megbecsült, tekintélynek örvendő ember. Nagyon kellemetlen lehet, és nagy szegénnyel járhat az ilyenek helyét elfoglalni, majd a házigazda felszólítását követően azt elhagyni és az utolsó helyre ülni.

9. v. Az arxé az archomai = elkezdni jövő ideje, és azt a megalázó pillanatot jelöli, mely a főhelyről az utolsó helyre való visszatérés pillanata. A Károli fordításból hiányzik. A kifejezés mintegy szuggerálja a megszegyenülés és a megaláztatás fokozódását. Ekkora megaláztatásban részesülni a nyilvánosság előtt valóban nagyon kínos lehet. Az evangélista szeme előtt itt a bűnös embernek Isten színe előtt elfoglalt helye lebeg, az őt megillető hely. Ez az a „más hely”, eis eteron topon (ApCsel 12,17), melyről Lukács

Péter halálára tekintve beszél. A topos az a hely, ahol az ember él és tartózkodik. Az 1Kor 14,19 szerint a gyülekezet. De Isten országa is topos: „Elmegyek, hogy helyet készítsen nektek.” (Jn 14,2) Amikor Jézus eljött erre a világra, „...nem vala nékik helyük a vendégfogadó háznál” (2,7). Jézust ne az első, hanem az utolsó helyen keresd, ott foglalj helyet, mellette, és soha sem a főhelyen, mely körül írástudók és farizeusok tolonganak. Lukács Jézus követésében nem egy kötelező hierarchia betartását, hanem egy szabadon választott etikai rendet javasol, mely bizonyos korlátok elfogadásával jár együtt. Azaz magamat ne tartsam többre másoknál (Fil 2,3–4). Az utolsó helyet ne csak jelzésszerűen, szimbolikusan, de meggyőződésből, mint engem megillető helyet foglaljam el, miként Jézus tette a kereszten. Ő ezen a helyen, a kereszthalál megalázó kínjai között, a gyalázat helyén dicsőített meg (Jn 12,32–34). Ugyanez történik Jézus igaz követőivel is, akik úgy a profán, mint a szent, azaz a mennyei menyegzőn az utolsó helyet keresik.

aischyné = szégyen, gyalázat. A kifejezés egy szubjektív és egy objektív aspektust foglal magában: miközben az eset önmagában is nagyon megalázó, a vendégek is megvetik és lenézik az elkövetőt.

10. v. prosanabainó anóteron = feljebb (előre) menni. De azt is jelenti, hogy ülj közelebb. Kihez? A vendéglátóhoz, a gazdához, az Úrhoz. Ez az igazi kitüntetés. Az aláztatások, a megaláztatások útja felmagasztaltatásba, dicsőségbe vezet, és phile = barátomnak szólíthatnak. A Krisztus szerinti élet, viselkedés és szolgálat útja ez. Ez a kitüntetés sohasem mások kárára történik. Hit nélkül azonban mit sem ér az aláztatosság és az önátadás.

A 11. vers egy nagyon régi közmondás, mely az asztalhoz ülés rendjéhez is kapcsolódott, s mely Jézus előtt sem volt ismeretlen. Ha ezt a verset összevetjük a 14,14b; 18,14 és Mt 23,12 versekkel, akkor azt látjuk, hogy textusunk utolsó verse egy eszkatalógiai eseményről beszél: az ítélet napján Isten felmagasztalja azokat, akik megalázták magukat. Így lesz Jézusnál az asztalhoz ülés rendjéből olyan eszkatalógiai intelem, mely az Úrral való mennyei vacsorára, az örök együttlétre tekint.

Igehirdetés

Azt énekeltük, hogy: „Ott a helyem Jézus mellett, éltét értem adta föl.” Jézust ne keresd a főhelyeken. A kereszt az a hely, ahol őt megtalálod. A kereszt nem főhely, a kereszt az utolsó hely, a megaláztatásnak a helye, de egyben a megdicsőülés helye. Ezt a helyet keresd, ebbe fogózkodj, ahogy másik énekünk mondja: „Jövök semmit sem hozva, keresztedbe fogózva.”

*A Lübeck-i Mária-templom híres oltárképén a megfeszített Jézust láthatjuk. A Golgota hegyén felállított három kereszt tövében tarka sokaság áll: szolgák, katonák, síró asszonyok, gőgös papok és farizeusok. Középen, közvetlenül a Jézus keresztye előtt azonban feltűnő módon senki sem áll. Azt a helyet üresen hagyta a festő, s mintha ezt kérdezné a nézőtől: „Mit szólsz, kinek kellene itt állnia?” A válasz egyértelmű: *Neked, aki az oltárra tekintesz! Neked is ott a helyed: Jézus mellett, az Ő keresztye alatt. Ide, erre az üresen maradt helyre vidd gondjaidat, félelmeidet, magányosságodat, sebeidet, bűneidet, könnyeidet. A Jézus keresztyének tövében mindig van egy üres hely. Ez a te helyed! Oda hív és vár téged is a megfeszített és megdicsőült Krisztus. Ott találsz, ezen az elhagyott, üres helyen, utolsó helyen békességre, nyugalomra, reménységre, csendre, örök életre. Ne állj be azok közé, akik főhelyekért tülekednek, múló dicsőség, tisztesség, felmagasztaltatás után ácsingóznak.**

...mi módon válogatják a főhelyeket

Valamiképpen mindannyian a főhelyekre vadászunk, nem csak azért, mert ott jobban látunk vagy hallunk. Gondolod, hogy elrejtethed Jézus elől a főhelyek, az elsőbbség, a hatalom utáni vágyadat? Amikor te is dicsőségre, címre, rangra, előnyre, megtiszteltetésre, azaz főhelyekre törekszel, tulajdonképpen semmibe veszed az Isten kegyelmét, és félretaszítod, elnyomod embertársaidat. Isten és embertársaid előtti helykeresésed is aszerint történik, hogy kegyelemből élsz-e, vagy valami másból. Ha az ő kegyelméből élsz, megajándékozott és felmagasztalt ember leszel. „Az ember semmit sem vehet, hanem ha a mennyből adatott neki.” (Jn 3,27) Önmagad felmagasztalásáról csak akkor leszel képes lemondani, ha kizárólag azután vágyakozol és sóvárogsz, amit Isten ajándékozhat neked. Csak akkor szabadulsz meg a szerepjátszás és a fontoskodás kísértésétől, másokra „ferdén” nézésedtől, a másokkal való folyamatos összehasonlítástól, ha tisztában vagy azzal, hogy hol a helyed, a téged megillető hely. Mit énekelünk? „Ott a helyem Jézus mellett...” Hát ez a téged megillető hely, nem érdemből, hanem kegyelemből!

Jézus nem hivatalból, vagy az őseid által a templomban rád hagyott hely jogán való elől ülésedet, főhelyekre való igyekezetedet, nem előkelő társadalmi rangodat *mint olyant* ítéli el, hiszen az egymástól eltérő és különböző társadalmi rendek Isten rendelésén alapulnak (Róm 13,7). Jézus nem a magától értetődő rangkülönbség, a kiváló teljesítménnyel együtt járó tekintély, a felelősségteljes hivatal súlya, az idős kor méltósága felett tör pálcát. Még a keresztyén gyülekezetben is illendő ezt tiszteletben tartani. Jézus a magunk kereste és *kierőszakolt, de ki nem érdemelt* dicsőség, tisztelet és felmagasztalás fölött tör pálcát. A magad szerzte és a magadnak tulajdonított dicsőség mulandó. Ha képtelen vagy várni sorodra, és önkényesen foglalod el a téged meg nem illető főhelyeket akár földi asztaltársaságban, akár Isten országa tekintetében, gondold a Zebedeus fiakra, megszégyenítve utasítanak az utolsó helyre, amit megvetettél, lenéztél, kikerültél. Pedig ez a Jézus szerinti hely. Ő ül ott, ülj mellé!

Akarok lenni valaki! Mekkora kísértés, milyen gyakran kiszalad a szánon. Pedig csak akkor leszel *igazán valaki*, ha nem önmagadtól akarsz az lenni, ha a kicsin is hű fűdsz maradni, ha engedelmeskedsz a szeretet parancsának, ha a gyengéket és a szegényeket istápolod. Hát ne tülekedj a főhelyek körül. Aki nem Isten szerint akar lenni valaki, az valahogy túlmegy egy határon, az közmondásszerűen is *túl messze megy*. Van egy határ, ameddig elmehetsz. Ha tovább mész a téged megillető helynél, annak kárát látod, és mindent elveszíthetsz. Nem csak a harag, de a *becsvágy* is rossz tanácsadó. A tapasztalt halász is jól tudja, hogy halászbárkájával meddig mehet ki a nyílt tengerre. Ha nem ismer határt, s nem a maga helyén veti ki hálóját, vesztesként térhet vissza a partra, ha egyáltalán visszatér.

Ne menj túl messze! Hemingway *Az öreg halász és a tenger* című novellájában az öreg halász élete leghatalmasabb fogását éli meg a nyílt tengeren, nagyon távol a partoktól. Az óriáshalat bárkájához köti, s megpróbálja a távoli partra vontatni, de a cápák rátámadnak zsákmányára, s mire partot ér halászbárkájával, az óriás halból csak a gerinc marad meg. A parton várakozó, és a szörnyű látványon hűledező sokságnak igazolásképpen csak ennyit mond: *Túl messze mentem! A cápák megették a halamat*. Amikor te is túl messze mész a főhelyek utáni vadászatodban, amikor ki nem érdemelt dicsőségért viaskodsz, amikor nem kegyelemből, hanem a magad ereje által akarsz boldogulni, egy szóval, amikor túl messze evezel a parttól, távol Jézustól és az ő keresztyétől, az örök élet partjaitól, akkor mindent elveszítesz, egykori dicsőségedből csak a csontváz marad. Hát ne menj túl messze, maradj alázatos, mint Jézus!

A képmutató alszerénység. Létezik egy színlelt „keresztyén alázatosság”, mely mögött rejtett beképzelttség, gög, fennhéjázás, nagyképűség húzódik meg. Nem keresztyén alázatosság, ha csak számításból, magamutogatásból, *demonstratív módon* mindig a legutolsó, a legszerényebb helyre telepedsz le, ha mindig protestálsz és ódkodsz elsőként, mások előtt lépni be egy ajtón. Létezik egy keresett, erőltetett szerénység és alázatosság is, mely mögött ugyanaz a nagyravágyás húzódik meg, mint a magától értetődő, mindig az első helyre nyíltan igényt tartó viselkedésben. Negyven évvel ezelőtt püspöki vizitáció volt Harasztkeréken. Az ünnepi istentiszteletet követő közös ebédre készülve így invitálta az asztalhoz a gondnok házigazda a püspököt: „Főtiszteletű Püspök Úr, ez itt a főhely, tessék helyet foglalni.” A püspök így válaszolt: „Tanulja meg Gondnok Úr, hogy a főhely mindig ott van, ahová én ülök, és nem ott, ahová mutatnak, azaz bárhol is üljek, az ott a főhely.” Minden bizonnyal a gazdagon megterített ünnepi asztal végén, az utolsó helyen Jézus ült, és nézte, hogy „...mi módon válogatják a főhelyeket”, azaz mi, szomszéd lelkipásztorok, tiszteletes asszonyok, szomszéd gyülekezetek gondnokai, presbiteri, csak hogy minél közelebb lehessünk a püspökhöz.

...és ülj le az utolsó helyre

Egy beteglátogatásom alkalmával a tiszta szobába invitáltak. A kanapé mögött a falon hosszan sorakoztak a családi fényképek, középen Jézus stilizált képével. Kérdésemre, hogy kik ők, így válaszolt a ház asszonya: „Ez az én családom, ez itt édesapám, édesanyám, gyermekeim, unokáim, testvéreim, és ez itt középen, a főhelyen Jézus. Mert a mi családjunkban Jézusé a főhely.” A falon igen – gondoltam magamban –, de az életben Jézus más helyet választott magának, a megaláztatásnak a helyét, a Golgota hegyét, ahol latrok, közönséges gonosztevők között feszítették keresztre, a városfalakon kívül, a legutolsó helyen.

Az utolsó hely elfoglalásának ószövetségi gyökerei vannak: „Ne dicsekedj a király előtt, és a nagyok helyére ne állj. Mert jobb, ha azt mondják neked: *jer ide fel*, hogy nem levetted neked a tisztességes előt, akit láttak a te szemeid.” (Péld 25,6 skk.) Jézustól végy példát az utolsó hely tekintetében is, aki készséggel választotta a legszerényebb helyet. Gondolj csak az Úr szenvedő szolgájára (Ézs 52,13–53,12): „...mint bárány, mely mézszárszékre vitetik” Erről az utolsó helyről, a gyalázat helyéről, a Golgota hegyéről emeltetett fel a második Ádám húsvét mennyei dicsőségébe. Az első Ádám, aki a főhelyre, Isten trónusára ácsingózott, fordított utat járt be. Ő eljátszotta ajándékba kapott édenkerti dicsőségét, istenképűségét, teremtés koronája mivoltát, az isteni kitüntést gyalázatra váltotta. Ez a megaláztatás, ez a megszégyenítés várt Ádám maradékira, többek között Sedékiás királyra: „És kiontom reád haragomat, búsulásom tüzét fújom rád, és adlak goromba férfiak kezébe... téged elveszíteni.” (Ez 21,33)

A Jézus által kínált hely a világon a legcsodálatosabb hely. Csak ezen a helyen, és sohasem a magad választotta főhelyen élhetsz Isten törvénye szerint, csak itt viselheted gondját Jézus legkisebb testvéreinek, csak itt örvendzhatsz hálásan, csak erről az utolsó helyről emel fel téged Isten örök dicsőségbe, a Krisztus érdeméért. Jézus itt nem külső viselkedési kultúrát erőltet rád. Amire ő tanít, az egy belső ügy, a szív és a lélek ügye. Jézus ebben a példázatban Isten előtti kicsinységre és szegénységre figyelmeztet, arra, hogy éppen az utolsó hely a te szolgálatod helye. „...az embernek Fia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon, és adja az ő életét váltságul sokakért.” (Mt 25,28)

Barátom, ülj feljebb

Csak ha hagyod, hogy az Úr neked szolgáljon, ha vele szemben semmilyen igénnyel nem lépsz fel, ha az ő irgalmasságából élsz, ha tudod, hogy az életedben semmi sem érdemből, hanem minden az ő kegyelméből van, fogod hallani, hogy: „Barátom, ülj feljebb!” Így válik az asztalhoz ülés szabálya (7–10. v.) eszkatalógiai figyelmeztetéssé (11. v.), mely arra int, hogy lemondj nagyképmű, önigazolt igényedről, és megalázd magad Őelőtte, az ő végtelen nagysága előtt, kicsinységed tudatában. Ha tudod Pállal együtt mondani: „...a bűnösök között első vagyok én”, csak akkor lesz neked is dicsőség azok előtt, akik veled együtt ülnek (10. v.). Így magasztal fel téged Isten, téged, aki az utolsó helyen keresed a helyed, Jézus mellett.

Közismerten éppen a 11. v. és 1Pt 5,5 lett Luther számára arany szabállyá: „...mert az Isten a kevélyeknek ellene áll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad.” Ha igaz keresztyén ember vagy, ha az utolsó helyet keresed, ha alázatos, szerény, önmegtagadó maradsz, ha másokra is tekintettel leszel, és többre becsülöd őket önmagadnál, Jézus odamegy hozzád, s neked mondja: „Barátom, ülj feljebb!” Ismét Luthert idézem: „Aki alázatos, kegyelemben és irgalmomban részesül, és mindene, amije van, miként a Zsolt 113,8-ban olvassuk: '...oda ülteti őket a főemberek közé' De aki gögös, és még ráadásul nem is engedelmeskedik, nem részesül kegyelemben.”

Az, hogy vele egy asztalnál, az ő terített asztalánál ülhetsz, most itt és majd az örökkévalóságban, ez a kegyelem legbeszédesebb jele. Annál a mennyei asztalnál már nincs rangkülönbség és bevett, ősi sorrend! Itt már nem a gondnok vagy a nyugdíjas lelkipásztor az első. Ennél az asztalnál más mérték érvényes kicsire és nagyra, magasra és alacsonyra. Itt nem azzal a mértékkel mérnek, mint amit már megszoktál. Így lesz úrvacsoravétele a mennyei asztalközösség előrevetített képe. Adja Isten, hogy abban a mennyei asztalközösségben is együtt legyünk, én is és te is, és a mieink is. Ámen.

Felhasznált irodalom

- BOVON, F.: *Das Evangelium nach Lukas*. EKK, III/ 2, Lk 9,51–14,35, Benzinger-Neukirchener Verlag, 1989, 482–491.
- GRUNDMANN, W.: *Das Evangelium nach Lukas*. Ev. Verlagsanstalt, Berlin 1974, 292–294.
- GÜNTHER, W.: Gamos (Hochzeit). In: Coenen, L.: *Theologisches Begrifflexikon zum Neuen Testament*. I, R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1967, 196–199.
- HERBERT, K.: Septuagesimae. In: *Göttinger Predigtmeditationen*. 21. Jahrgang, Heft 1, Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1966, 96–102.
- JEREMIAS, J.: *Die Gleichnisse Jesu*. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1962, 22., 190–192.
- KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához*, II, Székelyudvarhely 1940, 176–177.
- KLAAS, W.: 17. Sonntag nach Trinitas. In: Eichholz, G.: *Herr tue meine Lippen auf*. 1. E. Müller Verlag, Wuppertal-Berlin 1962, 286–287.
- KÜHNER, A.: *Überlebensgeschichten für jeden Tag*. Aussaat Verlag, Neukirchen-Vluyn, 1994, 79., 100., 219–220.
- RIENECKER, F.: *Das Evangelium des Lukas*. R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1994, 347–348.
- RENGSTORF, K. H.: *Das Evangelium nach Lukas*. NTD 3., Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1958, 176–177.
- SCHLATTER, A.: *Die Evangelien nach Markus und Lukas*. Calwer Verlag, Stuttgart 1995, 310–311.

Prédikációsorozat

Dr. Boross Géza

Istenélmény a Bibliában*

5.

Mózes istenélménye

Alapige: 2Mózes 3,6

Bibliaolvasás: 2Mózes 3,1–6.9–14

Manapság gyakran hallani, hogy a vallás magánügy. Mindenkinek legintimebb dolga, hisz-e Istenben vagy sem. Ahogyan senkinek semmi köze, milyen bútorokkal rendezem be a lakásom, milyen tapétát teszek a falra, milyen színű szőnyeget futtatok a padlón, milyen könyvekkel töltöm meg a könyvszekrényemet, s hogy beat- vagy komolyzenei hanglemezeket vásárolok-e, ugyanúgy nem tartozik senkire, szeretek-e Bibliát olvasni, imádkozni, templomba járni, hit- és egyházi életet élni.

Kétségtelen, hogy van némi igazság ebben az érvelésben. De csak nagyon kevés. A történelemből azt látjuk ugyanis, hogy a vallás távolról sem olyan magánügy, amilyenek azt nemcsak a mai ateista világ, de maguk a hívők is beállítani kívánják. Gondoljunk a keresztes háborúkra, a vallásháborúkra, vagy a 19. századi külmiszió erőszakos módszereire, vagy az ellenreformáció idejéből a szent inkvizíció rémtetteire. Íme, a vallás lehet a legalantasabb emberi ösztönök takarója, társadalomra káros törekvések áruhája. Bizony nem magánügy.

Még inkább kiderül, mennyire nem magánügy, ha azokra az áldásokra gondolunk, melyeket a vallás hozott a társadalomnak. A vallás adta az erkölcsi törvényt. A magyar népet a reformáció tanította meg írni, olvasni. Avagy gondoljunk csak a belmisszió sok áldott, szenvedést enyhítő szolgálatára. Avagy a Hémet Hitvalló Egyház szolgálatára a nehéz időkben. Martin Luther King magvetésére. Az egyház, a vallás hozzájárulására az elnyomott népek felszabadítási mozgalmaihoz. Mennyire nem magánügy, hanem inkább nagyon is közügy a vallás.

Mindez pedig Mózessel, pontosabban szólva Mózes istenélményével kezdődött. Azaz a különös történettel, miszerint egy csipkebokor kigyullad a Hóreb hegyén, de nem ég el. Mózes, a már nyolcvanadik évét taposó öreg pásztor odamegy megnézni közelebbről ezt a különös természeti jelenséget. De a csipkebokorból megszólal Ábrahámnak, Izsáknak, Jákobnak Istene. S ezzel a találkozással új fordulatot vesz a történelem. Hogy ez a találkozás mennyire nem mindennapi esemény, afféle tűnő epizód az emberiség történetében, mi sem mutatja jobban, mint az, mennyire foglalkoztatja a világ nagy gondolkodóit. Freud Zsigmond külön monográfiát írt Mózesről. Madách Imre drámát. Kodolányi János regényt. Michelangelo márványszobrot faragott alakjáról. Érdemes tehát nekünk is szemügyre venni ezt a jelenetet. Különösen is azért, mert a Biblia nem Freud, nem Madách, nem Kodolányi útját követi. A Biblia nem Mózes személyét, hanem Isten személyét teszi a központba. Nekünk nem az az érdekes, kicsoda Mózes, ha-

* Megjelent Dr. Boross Géza: „*Uram, a te igéd nekem a sötétben szövétnem*” című kötetben. Budapest 2001.

nem, hogy kicsoda és milyen a Mózes Istene. Mózes csak a Hold, aki visszaveri a Napnak a fényeit. Koncentráljunk azért most Isten személyére.

I.

Történetünk először is azt mutatja meg, hogyan jelenti ki magát Isten az embernek.

1. Íme, először is váratlanul. Az elbeszélésből egészen világos, hogy Mózes mindenre számított, csak erre nem. Pontosabban Mózes már nem számított arra, hogy találkozik Istennel. Mózes már hozzászokott a csendhez. Az ismeretlenséghez. Negyven éve él már távol a fáraói udvar tarka, izgalmas világától. Már megette a kenyere javát. Már nem képzelte magát vezérnek. Már nem képzelte magát reformátornak. Tudomásul vette, hogy egyetlen feladata: apósa juhainak terelgetése. S íme, akkor egyszerre váratlanul meggyullad az a bizonyos csipkebokor.

2. Még érdekesebb árnyalat azonban az, hogy váratlanul jelent meg neki az atyák Istene, de nem is akárhol, hanem az Isten hegyénél, a Hórebnél. Annál a hegynél tehát, ahol később a Tízparancsolatot kapta, s mely helyet a néphit ősidők óta szent helyként tisztelt. Errefelé terelgette Mózes a nyáját, ki tudja, miért. Bizonyára azért, mert már vonzotta őt a Mágnes. Mert a választottak útja tudat alatt is Isten felé vezet. Szent földön járnak anélkül, hogy tudnának róla.

3. Harmadik lényeges vonás: Isten az atyák Isteneként jelenik meg Mózesnek. Mózes az édesanyjától hallott gyermekkori elbeszélésekből nagyon is tudta, ki az az Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak Istene. Ő a páratlan Isten. A senkihez sem hasonlító Isten, aki Igében, szóban, hangban szokott jelt adni magáról. Úgy, ahogyan most is, az égő csipkebokorból. Mózes félte ezt az Istent. Lehajtá orcáját, nem mert Istenre tekinteni.

II.

Mit mutat nekünk ez az istenélmény?

1. Először is azt, amire a híres keresztyén gondolkodó, Pascal hívja fel a figyelmet e bibliai verssel kapcsolatban. Isten – írja – nem tudósoké és filozófusoké, hanem az Ábrahámoké, Izsákoké, Jákoboké és Mózeseké. A tudósokat és bölcseket éppen az akadályozza meg Isten átélésében, amire olyan büszkék, az értelmük, a tudásuk, a filozófiájuk. A történelmet, kultúrát látszólag ők viszik előbbre. Az üdvtörténet azonban Ábrahám, Izsák, Jákob, Mózes, Jézus, Pál, Kálvin, Barth és a te szíved. Istent, a Titokzatost csak az Ábrahám hitével, Izsák engedelmisségével, Jákob tusájával és a Mózes földre boruló alázatával lehet átélni. Aki erre képtelen, aki nem ismeri a lelki hódolást, az kívül marad az istenélményen. Le a sarut! Földre az orcát! Porba a szívet! És felragyog fölöttünk az Isten dicsősége.

2. Annál is inkább, mert Isten olyan, mint a tűz. Egyáltalán nem véletlen kép az égő csipkebokor. Ez egy jelkép. Isten itt valamit leleplez önmagából. A tűz melegít – milyen beszédes képe Isten szeretetének. A tűz megemészt. Milyen beszédes képe Isten szentségének. A tűz pusztít, milyen beszédes képe Isten ítéletének. A tűz önmagát emészti, milyen beszédes képe annak az izzó szenvedélynek, melyben Isten önmagát emészti értünk. A tűz világosság, micsoda találó képe Isten tisztaságának, igazságának. Sőt, magának a testté lett Igének, aki a jeruzsálemi templomban éppen a tűzszenteléskor mondotta: „Én vagyok a világ világossága, aki engem követ nem járhat a sötétségben.” A tűz annak az energiának a képe, aki teremtett, fenntart és bölcsen igazgat mindenedet.

3. Íme, ennek az Istennek mégis emberekre van szüksége. Éspedig nem is erős, rámenős, önnön tehetségétől és képességeitől eltelt emberekre, hanem ilyen kettétört kar-

rierekre, mint ez a Mózes is. Lehiggadt emberekre. Délibábok bűvöletétől megszabadult emberekre. Aki még a tetejébe beszédhibás is. Dadogó, nehézajkú. De Istennek ez nem számít. Ő ilyen eszközökkel tud dolgozni. Az Ő ereje a mi erőtlenségünk által végeztetik el.

III.

Mi hát ennek az istenélménynek a hozzánk szóló lelkigondozó üzenete?

1. Az első az, milyen csalóka csend az Isten csendje. Itt van ez a Mózes. Nyolcvan évet kellett végigélnie, míg megszólalt életében a Hang. Nem mintha Isten keze indirekt módon nem lett volna benne az életében. Hiszen Isten keze volt az, mely kimentette őt a vízből a fáraó leánya által. De aztán Isten keze volt az is, mely kiemelte őt a fáraó udvarából s elvitte a midianiták földjére negyven hosszú évre. Íme, mennyire nem lehet következtetéseket levonni abból, hogyha csak indirekt istenélményeid vannak. Csalóka csend az Isten csendje. A túlságos, a feltűnő csend az, ami sejteti, közel van hozzánk az Úr.

2. Ugyanilyen fontos figyelmeztetés azonban a másik is. Ne állj ellene Isten vonzásának. Mózes nem tudta, miért kell a nyáját a Hóreb felé terelni. De amikor kigyulladt a csipkebokor s megszólalt a Hang, azonnal minden világossá lett. Engedj a vonzásnak, ami idehív a szent helyre, Isten közelébe. Minden istentiszteleten megtörténhet a csoda, az, hogy a Biblia egy-egy része, verse vagy szava „égő csipkebokorra” válhat számodra. Te csak jössz, magad sem tudod miért, s egyszerre csak átéled a II. Helvét Hitvallás igazságát. Ugyanaz az Isten szól hozzánk az Ő írott Igéje által, aki szólott az atyákhoz a próféták által.

3. Fogadd jó szívvel Isten döntéseit. Vagyok, aki vagyok, illetve más verzió szerint: „Leszek, aki leszek” Megtartja inkognitóját. Mózesnek azonban elég ennyi. Ettől a perctől kapott igazán tartást az élete. Istennek terve van velem, ismerte fel. Ezt kell felismerned neked is. Bár sokszor nem értjük Őt, de azért bizvást elmondhatjuk mi is Mózesnek, az Isten emberének imádságát: „Uram, Te voltál nekünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre”. Ámen.

6.

Bálám istenélménye

Alapige: 4Mózes 22,34

Bibliaolvasás: 4Mózes 22,21–35

A hitetlen bibliakritika a népmesék vagy az ún. megszokott furcsa jelenségek világába utalja a beszélő számár történetét. Hideg gúnnyal emlegetik a beszélő lovakat, „akitket” a világ nagy cirkuszaiban mutogatnak a szájtáti közönségnek. Íme, mondják a kritikusok, mennyire nem valamiféle speciális csodáról van szó, hanem inkább olyan természeti jelenségről, ami azóta is előfordul a természeti, fizikai világban.

Felesleges volna, különösen innen a szószekekről, vitába szállni ezzel a vélekedéssel. Inkább fogadjuk el időnyerés céljából a bibliai tudósoknak azt a véleményét, hogy ez az elbeszélés a Mózes könyveiben található szent hagyomány legrégebb rétegeihez tartozik. Az ősi Izráelben ez az elbeszélés nem a beszélő számár miatt volt érdekes, hanem Bálámnak Istennel való különös találkozása miatt. Így lesz világos, hogy aki itt a beszélő számárra vagy Bálámra teszi a hangsúlyt, úgy jár, mint az az ember, aki csak a levest

eszi meg az ünnepi ebédből, holott a leves mindig csak a kezdet. A folytatás a lényeg. Mint eddig minden bibliai istenélmény, ez a mostani is Isten miatt érdekes. Amiatt az Isten miatt, aki nem eszme-futtatásokban, nem hittankönyvekben szereti kijelenteni magát, hanem eseményekben, történetekben. Mit mond nekünk erről az Istenről a Bálám istenélménye?

I.

Lássuk először is, hogyan élte át Isten valóságát Bálám?

1. Először úgy, mint akadályt. Úgy, mint sorompót. Régi héber elképzelés szerint egyenesen úgy állt Isten Bálám elé, ahogyan a sátán szokta útját állni az embernek, kivont karddal. A továbbmenetel: halál. Miért? Hiszen előzőleg arról olvastunk, hogy Bálám megkérdezte Istent, és Isten jóváhagyta az útját. Igen, csak hogy most derül ki, milyen szubjektív érzés volt Isten jóváhagyásának az érzése. A nagy keresztyén igehirdető, Robertson egyik prédikációjában mesterien rajzolja meg Bálám jellemének kettősségét. Azért kérdezte meg Istent, mert valójában el akart menni. Hát persze, hogy azt a feleletet vélte hallani, hogy „elmehetsz” Olyan volt ez a Bálám is, mint sok mai bibliaolvasó. Azt olvassa ki a Bibliából, amit nagyon szeretne üzenetként kapni az Úrtól. Hányszor látjuk azonban, hogy az élet nem igazolja ezeket a „kiolvasásokat” Ezt kellett átélnie Bálámnak. Azt, hogy más az álomvilág és más Isten valósága. Hogy Isten akadályként áll eléje azt jelenti: Bálám, tévedtél. Nem jól fogtad az adást. Isten nem azt akarja, amit te.

2. Nézzétek, milyen vak ez a Bálám! Ez a nagyhírű ember. Ez a messze földön ismert igéző. Modern példával élve, olyan híres volt Bálám a maga idejében, mint manapság a putnoki halottlátó asszony. Vagy mint egy híres lélekgyógyász, egy Jung, egy Fromm, egy Szondy. Milyen világosan tudott tanácsokat adni másoknak. Most meg, amikor a saját dolgáról van szó, milyen vak. Azt hiszi, hogy a szamár makacsolta meg magát. Isten eszébe sem jut. A szamár okos viselkedése Bálám vak ostobaságát akarja csak kiemelni. Azt akarja szemléltetni, íme, mennyire nincs még a lelkiekkel foglalkozó embernek sem igazi érzéke Isten iránt. Sőt, mintha inkább azt akarná érzékeltetni az elbeszélés, hogy mennyivel egészségesebb, fogékonyabb az állatvilág ösztönkészlete Isten valósága iránt. Hogy mennyire kiveszett az emberből az istenérzék. Hogy szorongatóan vetődik fel a kérdés, mi történt az emberrel, hogy ennyire nem érzékeli Istent? Amde...

3. Milyen végtelenül türelmes az Isten. Minél türelmetlenebb Bálám, annál szelídebb, nyugodtabb Isten. Útját állja, de nem töri össze. Figyelmezteti, de nem bünteti meg. Lehetőséget ad neki a visszafordulásra, magába szállásra. Sőt, Ő küldi most már tovább az úton csak azért, hogy mint annyi más bűnből, úgy a Báláméból is Ő hozzon ki jót a végén.

II.

Miért olyan nagy jelentőségű ez az istenélmény lelkigondozói szempontból?

1. Mert feleletet ad emberi egzisztenciánk legegésztőbb kérdésére, nekem miért nem sikerült az életem? Lám, más milyen jó házasságot kötött. Milyen szép lakást kapott. Másnak milyen jó gyermekei vannak. Másnak sikerült megtanulni három nyelvet is. Másnak minden bejön. De nekem? Bármerre próbálkozom, mindentűt bezárt ajtó, akadály, sorompó. Miért? Mi az oka? Íme, a Bálám története felel meg: Isten az oka. A kegyelmes Isten. A gondviselő Isten. Ő, aki jól látja, hová vezetnek az én útjaim. Ő, az Úr,

akit meg sem kérdeztem. Akiról azt hittem, természetes, hogy azt akarja, amit én. Az ember életében ott történik a döntő fordulat, amikor ezt felismeri. Bunyan írja életrajzában a megtérés előtti napokról: „Még a háztetők cserepei is úgy tűnt, rám hullanak, amikor úgy éreztem, ellenem van az egész világ. Pedig csak én ellenkeztem Istennel.” Illetve, s ez a mai Ige különös evangéliuma, Isten ellenkezik velünk. Azért, mert hasonlítottunk Bálámra. Az emberek úgy tudják, hogy mi mélyen hívő, vallásos emberek vagyunk, közben azonban mi magunk próbáljuk önfelülemelkedni irányítani életünket.

2. Miért kell ezt észrevenni? Azért, mert az a bizonyos „kivont kard” sajnos nagyon is realitás. Egyre többen szaladnak bele Isten angyalának kivont kardjába. Ott van a szerencsétlen lökösházi buszsofőr. Ma reggel mondta be a rádió, hogy látva a vasúti sorompó előtt a piros jelzést, mégis felvitte a buszt a sínekre. Többen súlyos sérülést szenvedtek. Íme, a kivont kard. Ez a sofőr tanúsíthatja, miért kell a „kardot” komolyan venni. De tanúsíthatná Latinovits Zoltán is, aki inkább zen-buddhista lett, csak ne kelljen megtérni Jézus Krisztushoz. Ő az a kivont kard. De jó volna, ha nem volna! De van.

III.

Mit tizen hát itt és most minekünk a Bálám istenélménye?

1. Először azt, figyelj a figyelmeztetésre. Annál is inkább, mivel hozzánk már nem egy oktalan állat által, hanem emberi beszéd által, a hirdetett Ige által, sőt a testté lett Ige által, Jézus Krisztus által szól az Isten. Van magyarázat az akadályodra. Van magyarázat az életedre és sorsodra. De ezt csak a kijelentésből tudhatod meg igazán. Milyen szerepe van hétköznapi életedben a bibliaolvasásnak és az igehallgatásnak? Ha egy számár szólalna meg, azt komolyabban vennéd? Légy hát egy kicsit áldott csendben, s egyszerre meghalod Isten személyre szóló üzenetét.

2. Elég a mérgelődésből! Úgy is mondhatnánk, a dühöngésből vagy fortyogásból. Azaz, a mások hibáztatásából. Értsük meg végre, hogy nem a számár a hibás, de nem is a gödör, de nem is az Úr. A dolog gyökere énbennem van. Miattam nem megy a saját életem. Nem a számárnak kell kezesebbnek lennie felém, nekem kell engedelmesebbnek lennem az Úr felé.

3. Vállald a vétkeidet! Bálám milyen alázattal mondja azonnal az Úrnak: „Vétkeztem, nem tudtam, hogy Te állsz előttem. Ha nem tetszik Neked, visszatérek.” Mi történik itt? Bálám meghódol az Úr dicsősége és kegyelme előtt. Elismeri maga felett a Biblia Istent. Ez az alázat és ez a rugalmasság (ha nem tetszik Neked, visszatérek) minket is kedvessé tehet Isten szemében. Olyannyira, hogy a végén még használni is tud bennünket az Úr a maga üdvtörténeti céljaira. Mondjuk el hát szívből: „Ímhol vagyok, édes Uram, Istenem. Kész vagyok mindenben Néked engednem.” Ámen.

Illés istenélménye

Alapige: 1Királyok 19,12b
Bibliaolvasás: 1Királyok 19,1–18

Hogy milyen közel van hozzánk ez a Kálvinra emlékeztető ószövetségi próféta, Illés, mi sem mutatja jobban, minthogy személye és története Ady Endrét is megihlette. „Az Úr Illésként elviszi, akit nagyon sújt és szeret...” – írja az *Illés szekerén* című versében, s ezzel kiemelte Illés személyét és történetét a Biblia távoli világából. Mintha csak azt akarta volna mondani, modern generáció, tanulmányozzad szorgalmasan az Illés történetét. E régi történetben is örök igazságok rejlenek.

Illés valóban figyelemre méltó személyiség. Izrael történetének egyik igen sötét fázi-sában, a pogány, véreskező bálványimádó királynő, Jezabel rémuralma alatt végzi igehirdető szolgálatát. A királynő a Baál-kultusz érdekében a föld alá szorította a Jahvevallást. Ezért széleskörű népi ellenállás bontakozott ki az örült királynővel szemben. Ennek az ellenállási mozgalomnak a feje az ősi, szent mózesi hagyományok őre, Illés próféta. Tekintélyét mi sem mutatja jobban, mint hogy Jézusnak a Táborhegy ormán Mózesrel együtt Illés jelenik meg. Továbbá, hogy Jézusban a nép Illést véli visszatérni. Továbbá, hogy az ortodox zsidóság mind a mai napig abban a hitben él, hogy a végítélet napja előtt Illés még egyszer vissza fog térni a földre. Ezért a zsinagógában minden istentiszteleten külön székert készítenek ki Illés számára.

Mai Igénk arról szól, hogyan találkozott Illés személyesen is Istennel. Történetében nagyon is feltűnő, hogy nem szolgálata elején, hanem a végén találkozott személyesen az Úrral. „Bár lőn az Úrnak szava hozzá.” (1Kir 17,2) Amikor figyelmezteti a királyt, amikor szembeszáll a Baál-prófétákkal, amikor esőért imádkozik, ezt mind Isten nevében és megbízásából teszi. Hogy a nevéhez fűződő nagy csodát maga Isten tette általa (pl. tűz az oltárra, olaj a korsóba). Mégis személyesen csak most, prófétai szolgálata végső szakaszában találkozik az Úrral. S ha volt valaha embernek meglepetése Istennel kapcsolatosan, hát akkor neki volt.

Jertek, koncentráljunk Illés istenélményére most. Ez az istenélmény is sokat segíthet nekünk az „istentapogatásban” (ApCsel 17,27)

I.

Miért olyan meglepő, szinte provokáló ez az istenélmény? Röviden szólva azért, mert pontosan fordítva van minden, ahogyan a józan ész gondolná, vagy ahogyan azt Illés elképzelte.

1. Íme, először is azért, mert Illés nem élete csúcspontján, hanem élete mélypontján találkozik Istennel. Amikor történnek a csodák, amikor lecsap a mennyei tűz, amikor ömlik az olaj a szegény özvegy korsóiba, amikor megered a nagy eső, amikor tehát győzedelmeskedik Illés imája, Isten maga szerényen a háttérben marad. Most azonban, amikor szerencsétlenül kuporog a sivatagi bozót tövében, amikor halni készül, amikor a modern népbetegségnek, a depressziónak a tipikus jeleit mutatja azt dokumentálva, hogy a depresszió már akkor is emberi nyomorúság volt, akkor váratlanul kilép Isten a rejtettségből. Ételt küld neki. Angyalt küld hozzá. Erőt ad neki, hogy felmegehessen hozzá a Hőbre. Milyen szépen mutatják már ezek a mozzanatok is Isten tulajdonságait, íme, ilyen a mi Istenünk. Visszahűződő, szerény, imameghallgató a messzeségben is, de a

krízisben közel jön hozzánk, kapcsolatot létesít velünk. Éppen akkor, amikor a legelestebbek vagyunk. Ó, milyen csodálatos az Úr! Első meglepetés: akkor van közel hozzánk, amikor emberileg egészen egyedül maradtunk.

2. A második meglepetés még ennél is nagyobb. Isten nem olyan, mint amilyennek az atyák elképzelték. Az atyák Izráel Istenét nyers erőnek, mai képpel tornádónak, repeszítő energiának, félelmetes, ítéletes tüztengernek képzelték (Jahve – viharisten). S most: nincs a szélben, nincs a földrengésben, nincs a tűzben, hanem egy halk, szelíd hang hallatszik. Tehát Isten fő jellemvonása a csend, a finomság, valami kibeszélhetetlen, utánozhatatlan elegancia, az óceánok mély nyugalma, a sugarait ontó napkorong mosolya. Ezért van nagyobb ereje a szélnél, földrengésnél, tűznél. Isten végtelenül szelíd lény a lenyűgöző. Ereje nem az erőszak, agresszió, „rámenés”, hanem kimondhatatlan gyöngédségű szeretet. Ez volt a harcos Illés számára a második meglepetés Istennel kapcsolatban. Úgy, mint később keresztes Jánosé Jézussal kapcsolatban. (Mt 11,1 sk.)

3. A harmadik meglepetés az, hogy ez a kegyelmes, szelíd, jóságos Úr egyáltalán nincs meghatva a maga szolgájától. „Mit csinálsz itt, Illés?” – hangzik a szelíd kérdés. Illés ebből rögtön megértette, hogy neki most nem búsulni kellene (Úf: buzogni) az Úrért, hanem végeznie a feladatot. Királlyá kellene kenne Hazáelt Szíriában, Jéhut Izráelben. Elizeust pedig saját utódjává kellene felkennie. Tehát van teendő bőven, s ezeket Jahve nem végzi el Illés helyett. Inkább kiragadja őt a depresszióból, s szelíden, de határozottan visszaállítja őt a szolgálat útjára.

II.

Miért olyan időszerű ez az istenélmény ma?

1. Először azért, mert van egy rendkívül fontos, mondhatnánk egzisztenciális üzenete. Az, hogy a depresszióban, neurózisban szenvedő hívőknek nem farmakonokra, gyógyszerekre van szükségük. Nem „dilibogyó” az orvosság, hanem Illés istenélménye. A kijózanító istenélmény. Mert a hívők depressziójának nem fizikai és nem lelki okai vannak, hanem teológiai okai. A rossz, téves istenkép. Illés is azt hitte sokáig, hogy az ő Istene „viharisten”, aki nem szűnik meg viharzani. S lám, mi kellett a gyógyuláshoz, nem viharbőmbőlés, hanem halk és szelíd hang. Ami azt jelenti, hogy a mai, krízisbe jutott hívő embernek jézusélményre, krisztusélményre van szüksége. Ma Krisztus szelíd és alázatos lényében lép közel hozzánk Illés Istene.

2. Ahhoz, hogy Isten mai hívő népe kigyógyuljon a letörtségből, az életuntságból, Illés istenélményére van szüksége. Ez az istenélmény helyzettisztázás is. Amíg Illés személyesen is nem találkozott az Úrral, azt hitte, hogy ő maradt meg csak egyedül Izráelben igaz istenimádónak. De ott fenn a hegyen éri a nagy meglepetés: Meghagytam hétezer embert, aki nem hajtott térket Baálnak. Illés, eszmélj! Nem olyan kétségbejítő az egyház helyzete, amilyennek a statisztikák mutatják. Mindig volt és mindig lesz maradék. S lehet, hogy ez a te szemed elől rejtve van, Illés, de nincsen rejtve Isten szemei előtt. Ismeri az Úr az övéit. Van isteni nyilvántartás is. Hát ne csüggedj, kicsiny sereg!

3. Illés istenélményére azért van szükségünk, mert így döbbenünk rá, hogy nekünk nem siránkozni kell, hanem végezni Isten szolgálatát. Tovább kell adni az áldást. Elizeus nem azt jelenti, hogy Illés feleslegessé vált, hanem inkább azt, hogy Illés nem élt hiába. A hívő ember az utódját is Isten kezéből fogadja. Ha az utód Istentől van, akkor továbbviszi az én magvetésem.

III.

Hogyan juthatnánk hozzá az ilyen Illés-típusú istenélményhez? Végül is ez a kérdés. Mi szükséges ahhoz, hogy számunkra is valósággá legyen a halk és szelíd hang?

1. Illés története alapján először azt felelhetjük: ébredés szükséges. Serkenj fel, aki alszol! Kelj fel a letargia, a depresszió álmából! Ne akarj készakarva tovább aludni. Engedd ébreszteni magad. Ne légy dühös az ébresztésért. A vekkerórát falhoz lehet vágni, de a telefonébresztőnek köszönetet szoktunk mondani. Az első teendő tehát: ébredés.

2. A másik: naponkénti, rendszeres imádkozó bibliaolvasás. A Biblia által mintegy kívülről szól hozzánk a halk és szelíd hang, s tesz feleslegessé minden ún. belső hangot. Lényeg: Illés a halk és szelíd hangot nem a maga lelkében hallotta, hanem kívülről, a fülével is. Hozzánk is így közeledik sokszor minden igehirdetés alkalmával, a Biblia nyilvános magyarázása által. Tehát: nem belső hang, hanem igehirdetés által.

3. Tehetünk-e valamit azért, hogy az igehirdetés szava Isten halk és szelíd hangjává legyen? Különösen akkor, ha az igehirdető hangja sokszor olyan, mint a trombita. Igen, imádkozhatunk a Szentlélekért. Az Ő csodája az, ha az emberi beszédből egyszerre csak kezdjük kihallani ama szelíd és halk hangot. Ennek érdekében megtanulhatjuk naponként mondani a szép imádságot: „Szólj, szólj én Istenem, szól hangodból a jószág. A lelkem megfeszül s a hallásban segít. És szódban meglelem az örökkévalóság jó édességét, jó édességét.” Ámen.

8.

Dávid király istenélménye

Alapige: Zsoltárok 139,5
Bibliaolvasás: Zsoltárok 139,1 skk.

A modern tudományos kutatás legfőbb jellemvonás az, hogy nem spekulációkra, hanem tapasztalatokra épít. Példának okáért, hogy kicsoda az ember, milyen az ember, nem úgy tudhatjuk meg, ha egy csendes szobában elmélkedni kezdünk az emberi jelenségről. Hanem úgy, ha tíz, száz, ezer emberrel beszélünk, rajtuk és velük különböző fizikai és lélektani vizsgálatokat végzünk. Az így nyert kézzelfogható adatokból lehet azután következtetéseket levonni arra nézve, kicsoda is az ember?

Ennek a modern emberkutatásnak egyik nagynevű úttörője a svájci református lelkész fia, Karl Gustav Jung. Az ún. mélylélektan atyamestere. Többek között arról is nevezetes, hogy az említett kísérleti alapon ő foglalkozott először legmélyebben az ember vallásos életével, s ezen belül a mi mostani témánkkal, az istenélménnyel. Ő írja egyik könyvében, hogy úgymond: „A vallásos tapasztalat abszolút. Erről nem lehet vitatkozni. Azt mondhatja valaki, hogy neki még sosem volt ilyen élménye. Ámde akinek volt, az így válaszolhat: Nekem pedig volt és kész. Teljesen mindegy, hogyan gondolkodik a világ a vallásos tapasztalat felől. Akinek van ilyen élménye, annak olyan kincs van a birtokában, amely az élet, az értelem és a szépség forrása lett. Az ilyen embernek hite van és békeessége.”

Íme, itt van mai alapigénk. Nézzétek, testvérek, Dávid élményei, tapasztalásai mennyire igazolják Jung felismeréseit. Ugyanakkor Jung eredményei a Dávid élményeit. Amit itt Dávid átélt, az nem illúzió, hanem valóságos tapasztalás. Jertek azért, vegyünk közelebről is szemügyre Dávid király istenélményét!

I.

Hogyan élte át Isten valóságát Dávid? A 139. zsolttár egyetlen szavával élve úgy, mint aki „körülzárja” az övét. A magyar fordítások, sem a régi, sem az új (körülfogtál), nem adják vissza pontosan a héber CaRaR (e: cárar) eredeti jelentését: szorongatni, ostromolni, valósággal üldözni.

Akkor használták ezt a kifejezést Izráelben, amikor egy-egy várost körülvettek az ostromló csapatok. Dávid tehát úgy élte át Istent, mint aki valósággal ostromgyűrűvel veszi körül az embert. Se előre, se hátra, de még felfelé sincsen menekülés Isten előtt.

Jogos a kérdés, miért így? Miért volt erre szükség? Úgy látszik azért, mert Dávid életében egyszer kacérkodott a menekülés gondolatával. Volt egy időszak Dávid életében, amikor egyszerre nagyon terhéssé lett számára Isten közelségének tudata. Addig, amíg neki volt szüksége Istenre, addig természetesen nem volt terhes. Sőt, addig imádkozott, énekelt, zsolttárokat szerzett. Maga volt a példás hívő, a legbuzgóbb templomos ember. De aztán kezdtek jól menni a dolgok. Az üldözött pásztorfiú király lett. Tekintélye lett. Pénze lett. Háreme lett. Szóval „befutott” S ekkor egyszerre terhéssé lett neki az Isten. Isten ugyanis „befutottan” is használni kívánta Dávidot. Ugyanúgy igényt tartott szívére, eszére, bátorságára, áldozatára, mint azelőtt. Dávid próbálkozott kibújni. De sikertelenül. „Ha a mennybe hágok fel...” Elöl és hátul, a héber szöveg szerint pontosan „hátul is, elől is” körülfogtál engem.

És ez volt a kegyelem. A különös ugyanis a 139. zsolttárban az, hogy ez a zsolttár nem panaszének, hanem hálaadás. Dávid végül is ujjong azon, hogy Isten ostromgyűrűbe fogta őt. Mert ez mégis annak a jele, hogy Isten szereti Dávidot. Ha kell, harcol is érte és vele újra meg újra. Addig, amíg Dávid ismét reá nem bizza magát egészen. Ímé, ezért olyan időszerű Dávid istenélménye. Azért, mert alapjában véve rendít meg minden emberszabású istenelképzelést. Először azt, amelyik egyetlen pontra koncentrálja Istent: valamelyik bolygóra, androméda-ködre, csillagvárosba. Holott a hívők tapasztalása szerint „Általjárász Te mindent...” Másodsor pedig azt az istenábrándot, miszerint Isten tökéletesen közömbös a hívőkkel szemben. Legfeljebb siránkozik csak, mint az öreg szüle, akit sosem látogatnak hűtlen gyermekei. Hát ez az, ami gyökeres tévedés. Isten szeretete ostromló szeretet. Istennek esze ágában sincs lemondani rólunk. Itt csak egyetlen magatartás lehetséges: a tökéletes meghódolás az Úr előtt.

II.

De igaz-e Dávid istenélménye? Így van csakugyan? Mik azok a konkrétumok, amik hitelesítik a dávidi istenélményt?

1. Az első ilyen konkrétum a krisztuscsođa. Az a tényállás, amit a hitvallással így mondunk: „Harmadnapon halottaiból feltámadott, felmène a mennyekbe, til az Atya Istennek jobbára.” Az a csoda hitelesíti Dávid istenélményét, amiről a modern katolikus teológus, Teilhard du Charden beszél, mondván, Krisztus tölti be a mindenséget. Az a csoda, amit maga Krisztus így fogalmazott meg: „Ímé, én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig” Dávid istenélményét Krisztus misztikus jelenléte (prézenciája), éspedig nemcsak úrvacsorai jelenléte, hanem hétköznapi jelenléte hitelesíti. Az a csoda, amit egy régi ébredési ének így fejez ki: „Velem vándorol utamon Jézus.” Nos, a krisztusélmény egyszerre objektív és szubjektív bizonyítéka a dávidi tapasztalásnak: Elöl és hátul körülzártál engem.

2. A másik a hívők védettsége. Az a csoda, hogy hittinket valami különös isteni védőburok veszi körül. Ahogyan a légkör körülöleli a földet, hogy védelmezzen bennünket

a kozmikus sugárzástól, úgy öleli körül Isten szeretete a hitünket s azzal együtt életünket, hogy gonosz szellemi erők el ne szakíthassanak az Úrtól. Miért vannak bizonyágtévő betegek? Miért nem árthatnak ellenségeink? Miért nem tud elszakítani Krisztus szerelmétől sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek? Azért, mert valóság körülöttünk az isteni ostromgyűrű (milió), Isten szorongató szeretete.

3. Erről az ostromgyűrűről beszél a hívők korlátozottsága, akadályoztatása, sorompó-élménye is. Sokszor kérdezik tőlem, tiszteletes úr, meg tudná mondani, nekem miért nem sikerült előbbre jutnom az életben? Szerettem volna osztályvezető, főosztályvezető, igazgató, vagy valami kisebb főnök, egyáltalán „valaki” lenni. S ha felfele nem sikerült, legalább miért nem sikerült oldalt lépni egyet: másik lakásba, családba, városba, országba? Miért? Nos azért, mert körül vagyunk zárva Isten által. S ez jól van így. Spurgeon mondja valahol: „De jó, hogy sok hívőnek eltört a szárnya repülés közben. Mert különben ki tudja, hová tévedtek volna el a felhők között a magasban?”

III.

Mit tanácsol hát Isten a dávidi istenélmény által nekünk, mai hívőknek? Röviden szólva azt, hogy csináljuk végre fordítva, mint eddig. Ne nyűgnek, ne tehernek, ne kénytelen kötelességnek érezzük Istent, hanem tudatosan, határozottan igényeljük az Ő vezetését: „Vezérelj engem az örökkévalóság útján” – kéri Dávid. S ez a mondat az, amit ma meg kell tanulnunk és haza kell vinnünk azért, mert:

1. Ez a mondat döntés: Uram, tied a vezetés. Végre átadom Neked. Bennem is végbement a fordulat. Már nem én akarok diktálni Neked, hanem engedelmességek akarok Neked.

2. Ez a mondat – igénylés. Szükségem van a vezetésedre, Uram. Kérlek, mutasd meg. Kérlek, világosíts meg. Szeretnék végre vezethető ember lenni. Sőt már az is vagyok. Csak vezess, Uram végig és fogd a kezem!

3. Ez a mondat ígéret. Isten az örökkévalóság útján vezet, azaz hazafelé, mennyei otthonunkba. Fedezzük fel itt és most, mi az ostromgyűrű célja? Ennek az imádságnak a kimondása: Vezérelj engem is Uram az örökkévalóság útján Krisztusért. Ámen.

Rúth

„Isten veled most, drága Rúth,
Tovább te sem kísérij,
Hosszú előtted már az út,
Siess, hogy visszatérj.”
„Nem, nem lehet! veled megyek,
Hű útitársad hadd legyenek!”

„Hozzám kötött a sors, amíg
Fiam neje valál,
De ő nem él, frigyünket így
Széttépte a halál.”
„Sőt még szorosbra fűzte tán,
Lányod leszek, s te légy anyám!”

„Othont te itt találsz csupán,
Moáb szülötte vagy,
Nyugton a vágy hazám után,
Lásd, engemet se hagy.”
„Honod legyen az én honom,
Megyek, mert szívem oda von.”

„Bálványt imádnod nem szabad
Hazámban oda át,
Meg kell tagadnod önmagad,
S imádni Jehováht.”
„A bálványt már nem tisztellem.
Az Úr legyen az Istenem.”

És Rúth asszony, a hú, a szép
Naómmal mene.
Úgy vonja őt e föld, e nép,
S e népek Istene.
Szívében lánggal ég a vágy,
Hogy megkeresse Jehováht.

„Aki keres, az megtalál,”
Így szól az Úr szava,
Tiéd lesz, Rúth, mert hú valál,
Az Úr minden java.
Mert ki az Úrban megpihen,
Hiánya nincsen semmiben.

Áldó kezét a jó Atya
Im Rúthra ráveté,
S Boáz gazdag tarlóira
Őt elvezérelé.
Itt csöndben a kalászt szedi,
S mi vár reá, nem sejtheti.

Nem sejtí, hogy a föld ura
Szemmel kíséri őt,
És hogy szíve megindula,
Látván a szende nőt,
S míg dolgozgat az csöndesen,
Így szól Boáz: „Nőmmé teszem!”

Így hát Boáznak nője lett
A kedves, árva Rúth,
S az Úr megáldván frigyüket,
Adott nekik fiút.
És hirdeti a Szent-Írás:
E törzsből lett a Messiás.

A nő, ki elhagyá honát,
Elhagyta mindenét,
Hogy megkeresse Jehováht,
A mennynek Istent,
Abban olyan Istent talált,
Ki hűn vezet s szeretve áld.

Ez Istent megkeresheted,
Mint megkereste Rúth,
S oh mennyivel könnyebb neked,
Mert készen áll az út;
Csak higj, s az üdv már a tied,
Hisz minden „elvégeztetett!”

Esketési prédikációvázlat a magyarországi homiletikai irodalomból

Dr. Boross Géza

Lásd, hited tőle mit várhat!*

A tükör

17.

Alapige: Példabeszédek 27,19

Hétköznapi életünk fontos kis szerszáma a tükör. Az ótestamentumi ember – jobb híján – a folyóvízben nézte meg az arcát. Hasznos szerszám a tükör, őszintén mutat meg bennünket magunknak. Szépségünket és rútságunkat, vonzó vagy taszító vonásainkat egyaránt hűségesen megmutatja. A tükörre okos ember sohase haragszik. A tükör nem ellenség, hanem ajándék! Használata nemcsak hiúság, hanem olykor kifejezetten bölcsesség. De hát miért kell tudni ezt kifejezetten a házasoknak? Miért kell **erről** beszélni itt és most ebben az ünnepi pillanatban? Miért nem szeretetről, szerelemről, repülésről, boldogságról szöveg tihozzátok? Nos azért, mert az igazi boldogság titka az a felismerés: házastársam szíve tükör! Olyan, mint a folyóvíz, amelyik megmutatja nekem lelki arcomat, a saját szívemet! Azaz megmutatja:

1. **Van-e bennem jóság?** Hiszen minden emberi együttélés alapja a jóság. Ezt hívják szeretetnek, gyöngédségnek, törődésnek, otthonképzítésnek, hazavárásnak, hazasietésnek, simogatásnak, meleg vacsorának, tiszta ruhának, hazaadott fizetésnek, azaz két ember életre-halálra szóló széttephetetlen szövetségének. Alkalmas vagyok-e én erre? Házastársam szíve, arca, vidám tekintete vagy kisírt szeme mutatja meg. Igénk üzenete: ne vitatkozz a tükörrel, hanem változtass magadon! A tükör áldás azonban azért, mert megmutatja:

2. **Van-e bennem igazság?** Állom-e a szavam? Tartom-e a házassági esküm? Komolyan veszem-e magamat? Meg lehet-e bennem bízni? Ó, ha igen, nézd meg a másik életét! Hogy ragyog a tükör! Milyen nyugodt a víz színe! Milyen öröm az élet! De ha nem, ó, micsoda hullámokat vet a víz! Gyűrött, zavaros a víztükör. Keserű a házastárs szíve, ezért kell egyszer, ha máskor nem, legalább itt, az indulás pillanatában a tükörről beszélni. A házasság olyan, mint a tükör. Ha komolyan vesszük, amit tükröz, meg vagyunk mentve.

3. De hát végül is mitől függ az, hogy mit tükröz rólam a másik? Nos, éppen itt a titok: attól függ, hogy **van-e bennem élő hit?** Van-e bennem Isten iránti szeretet? Hogy az én szívem tükrözi-e már Isten végére mehetetlen, kibeszélhetetlen, meglepetéseket tartogató szeretetét? Ha igen, akkor minden bűnöm és nyomorúságom ellenére is tudok olyan áldott házastárs lenni, akinek a párja visszatükrözi jóságomat, igazságomat, hitemet. A boldog házasság három alapfeltételét!

* Dr. Boross Géza: *Lásd, hited tőle mit várhat!* Esketési igehirdetési vázlatok. (Budapest, Kálvin tér) 1958–1963. Dunántúli Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményei, Pápa 2010.

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyökössy Endre

Hálával áldozzál!*

II.

Enyém ez a világ!

Nem feddelek meg véresáldozataidért,
sem állandóan előttem levő égőáldozataidért,
de nem fogadok el házadból bikát,
sem aklaiból bakokat.
Hiszen enyém az erdő minden vadja,
és ezernyi hegynek minden állata.
Ismerem a hegyek minden madarát,
enyém a mező vadja is.
Ha éhezném, nem szólnék neked,
mert enyém a világ és ami betölti.

Zsolt 50,8–12

Az előző fejezetet mentegetőzéssel kezdtem: előre bocsánatot kértem, ha ismétlem magam, hiszen ötvenévi szolgálat után lehetetlen, hogy mindig valami újat tudjak mondani. Most belém ötlött: milyen jó, hogy tetszett az Istennek, hogy az egy evangéliumot négyszer íratta meg és van olyan történet, ami mind a négy evangéliumban szerepel! Ha szabad az evangéliumban négyszer olvasni ugyanazt a történetet, akkor az öreg bojtárnak is szabad talán egyszer-egyszer ismételnie magát...

De hadd valljak „ellenkező irányban” is. Isten látja a lelkem, hogy 1937 óta, amióta palást van a vállamon, az ötvenedik zsoltár fenti verseiről még soha nem írtam vagy prédikáltam. Az élő Istennek nem kell a bakok és tulkok vére – olvastuk. De miért is kellene a mi Urunknak bármilyen áldozat, a mezők lilioma vagy az állatok vére, vagy bármi erről a földről? A zsoltáros is enyhe iróniával írja le, szinte mosolyogva. Isten humora ez: Miért akarsz nekem az enyémből ajándékot adni, hisz minden az enyém... Amit adnál vagy adni tudnál, az mind az enyém!

Egyszer valamelyik kisgyermekem, talán még hároméves se volt, elém totyogott és azt mondta:

- Édesapa, tessék nekem pénzt adni.
- Mire kell az neked, kicsim? – kérdeztem.
- Hát szeretnék édesapának valamit venni.

Nos, valahogy így vagyunk. Azt hisszük, hogy tudunk valami olyat adni Istennek, amit nem Tőle kaptunk. De hiszen csak az övéből tudunk bármit is adni – *visszaadni!*

Ez az Ige mégis rákényszerített arra – életemben először –, hogy végiggondoljam az *áldozat* problémáját. Miért olyan gyógyíthatatlanul *áldozó* az ember? Hiszen a Bibliában a teremtés története után rögtön Káin és Ábel áldozatával találkozunk, majd Noé áldozat-

* Gyökössy Endre: *Hálával áldozzál!* Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

tával, és utána végig-végig A jelenések könyvéig szüntelen olvashatunk valahogy, valamiképpen a különféle áldozatokról.

Egy nagy lélekbúvár mondta, hogy az ember gyógyíthatatlanul vallásos, s ez valóban így van. Aki ezt megpróbálja elfojtani vagy megölni magában, az neurotikus lesz.

A „gyógyíthatatlan” vallásosság velejárója, hogy az ember gyógyíthatatlanul áldozó. Elgondolkoztam azon, hogyan is van ez? Még az is eszembe jutott, hogy olykor-olykor talán a rossz lelkiismeret is megszólal valakiben, s akkor elkezd áldozni: valamire odaáldozni valamit, hogy megnyugtassa a benne megszólaló Istent, mert azt senki nem tudja örökre elnémítani. Nem tudhatnánk Istenről, ha nem tudna bennünk valami Róla. Hiába van adás a nagy adótoronyból, ha nincs vevőkészülék. Ha ritkán is, de megszólal bennünk ez a vevőkészülék; ha rosszul is vagyunk ráállva a nagy Adóra, ha recseg-ropog is, de szól. És lehet, hogy ez valakit arra kényszerít – rosszul értvén a szavát –, hogy adjon valami áldozatot.

Emlékszem valakire, aki közel harminc éven keresztül csak szilveszterkor jött el a templomba. De szilveszterkor (akkor még éjjel is tartottunk istentiszteletet, mielőtt átmentünk volna az egyik évből a másikba) mindig itt volt; úrvacsorát soha nem vett, de utána megvárt és kezembe nyomott egy vastag borítékot tele pénzzel, a templomépítés javára. Harminc éven keresztül. Aztán eltűnt. Később megtudtam, hogy meghalt és eltemették, és nem volt lelkész a koporsójánál... A nevére sem emlékszem. – Vajon mi készíthette ezt az embert az évenkénti nagy áldozatára? Elképzelhető, hogy olyan állásban volt, ahol olyat kellett tennie, mondania vagy talán tanítania – ki tudja –, ami gyötörte őt, s ezekkel a szilveszteri nagy áldozatokkal akarta elrendezni úgy-ahogy. Így talán helyrebillent a lelkiismerete? Nem tudom, csak találgatom.

Miért vagyunk ilyen gyógyíthatatlanul áldozók?

Amikor megalakult a gyülekezet szent magja az első ébredés után, az ötvenes évek legelején, harminckét körzetre osztottuk a gyülekezetet. Akadt harminckét lelkes ember, aki a körzetébe tartozó tizenöt-húsz családot minden hónapban meglátogatta. Hozták a lelkipásztornak a hírt, hogy itt beteg van, ott valakinek ez a problémája – és úgy nagyjából hónapról hónapra mindenkiről tudtunk valamit. Ám gyakran érkezett ilyen híradás is: Hívogatjuk ám őket, de azt mondják, inkább kétszer annyit küldenek a perselybe, de ne haragudjon a tiszteletes úr, vasárnap inkább a telekre mennek, meg legalább akkor ki akarják aludni magukat... „Szóval bennünket hagyjon ki. A pénzünk itt van, az adomány vagy egyházi adó vagy egyházfenntartó járulék – az rendjén van, csak a vasárnapunkat ne tessék megzavarni...” – Nem mindenünnen, de elég gyakran jöttek ilyen üzenetek: a pénzünket igen, de magunkat nem.

Ennek a fordítottja is igaz ám! Drága püspökömtől, Ravasz Lászlótól hallottam nem egyszer, hogy a zsebünk tér meg utoljára. Amikor egyszer meglátogattam számkivetésében Leányfalun, azt mondta tréfásan a hívő életről:

– Tudod fiam, akadnak olyan hívek, amilyenek a magyar nemesek voltak Mária Terézia korában. Amikor a felséges asszony áldozatot kért tőlük, kardot rántva kiáltották: *Vitam et sanguinem – Életünket és vérünket!* –, de amikor a királynő azzal folytatta a kérését, hogy zab kellene a lovasságnak, akkor a nemesek hozzátették: *...Sed avenam non.* Életünket és vérünket – de zabot nem.

– No, fiam, sok ilyen kegyes hívő van – fejezte be püspököm –, hogy vitam et sanguinem – de tizedet nem. Adományt nem! Azzal tessék bennünket békén hagyni.

Egyik lelkipásztor testvéremmel egyszer érdekes dolog történt. Valamelyik vasárnap prédikációja közben valaki a hátulsó sorban minden harmadik mondat után elkiáltotta

magát: *Halleluja, halleluja!* Mindenki hátranézett. Egy újabb halleluja után felállt a gondnok, odament, súgott valamit az illető fülébe, aztán egészen az ámenig csönd volt. Maga a lelkipásztor is kíváncsi volt, és istentisztelet után megkérdezte a gondnokot, mit súgott annak az atyafinak a fülébe?

– Azt, hogy reméljük, ezek után busásan adakozik a templomépítésre.

A középkorban terjedt el a mondás: *do ut des = adok, hogy adj.* Üzletkötés volt ez Istennel. Adok ezt meg ezt meg azt, és most már nemcsak várom, hanem *elvárom*, hogy kapjak. Ez a középkorban komoly vezérlő elve volt a vallásosságnak. Luther többek között ez ellen is lázadott: Üzletkötés ez az Istennel – mondta az elvről. „Isten vesztegetése ez” – jelentette ki Kálvin János. Aztán ez a helytelen vallásgyakorlat később eltűnt.

De jó, hogy ma már nem kell bakokat, birkákat, tulkokat áldozni, sőt már „ezt meg azt” se... Ilyen áldozat már nincsen... Valóban nincs? Drága jó katolikus nagyanyámnak volt egy édes története a család egyik kedves tagjáról – sokat derültünk rajta. Ez a fiatal leány az egyik pesti liceumban tanult és készült az érettségire, de matematikából igen gyengén állt; az ötven tételből talán csak tízre tudott felkészülni. Mítévő legyen? Bement az egyik templomba, letérdelt Szent Antal perselye előtt s imádkozott a Szenthhez, hogy olyan tételt húzzon, amit tud – és a bérmaapjától kapott féltett Napóleon-aranyát bedobta a perselybe. – Ám nem azt húzta, amit szeretett volna. Megbukott... No, erre bement a paphoz s azt mondta:

– Kérem vissza a Napóleon-aranyat, mert Szent Antal nem volt hajlandó segíteni rajtam!

Bölcs öreg pap volt ott a plébános, mosolyogva kérdezte:

– Lányom, miért buktál meg, mit nem tudtál?

– Egy kétismeretlenes egyenletet kellett volna megoldanom, de én hozzá se tudtam kezdeni...

– Jaj, lányom, hát nem tudtad, hogy Szent Antal se ért a kétismeretlenes egyenletekhez?... – Erre a kislány behúzta a nyakát s elment. A bölcs lelkész ügyesen lezárta a problémát...

De nehogy azt gondoljuk, hogy csak régen akartuk megvesztegetni Istent! Vagy így, vagy úgy, bizony ma is akarjuk! Azt gondoljuk, hogy megszűnt az emberáldozat akkor, amikor Ábrahámnak nem kellett leszúrnia Izsákot. Izraelben valóban akkor ér véget az emberáldozat. Körülöttük a kánaáni népek még évszázadokig áldoztak gyerekeket és felnőtteket is az isteneiknek. Bevett szokás volt Moloch-bálványok tüzes szájába cse-csemőket dobálni. – Amikor Isten azt mondta, hogy ne tedd, Ábrahám – akkor szűnik meg az emberáldozat...

De valóban megszűnt? Nincs többé emberáldozat?...

Egy fiatalember esett be hozzám, mint lelkigondozóhoz. Kiderült, hogy belépett egy szerzetesrendbe, de még a legelején tartott, még nem tette le a fogadalmakat.

– Édes fiam, énhozzám jössz, a protestáns lelkészhez? – kérdeztem.

– Olyan problémám van, hogy ezt csak Bandi bácsival tudom megbeszélni – felelte. Majd elmondta, hogy ő lényegében nem más, mint *emberáldozat*. Még világra se jött, amikor szülei megfogadták: ha fiuk születik, annak papnak kell lennie, mégpedig szerzetesnek.

– ...És úgy irányították, szinte satuba fogva a lelkemet, hogy nem maradt más választásom és be kellett lépnem oda, ahova ők mondták. S most az a lelkiismereti problémám, hogy én nem érzek magamban hivatást a papságra, hanem inkább orvos szeretnék lenni és emberekkel foglalkozni... De itt van a szüleim fogadalma...

Egy apa és egy anya emberáldozatot mutatott be, a saját gyereküket, a saját Izsákjukat... Nagyon nagyokat kellett nyelnem, hogy fegyelmezett maradjak és ne tegyek semmi megjegyzést. Végighallgattam a fiatalembert és egy általam nagyon tisztelt, bölcsnek és mélyen hívőnek tartott katolikus gyóntatóhoz, kedves barátomhoz irányítottam:

– Menj el fiam hozzá s mindent mondj el neki is! – (Közben még az is kiderült, létezik egy Erzsike, akit a fiatalember nagyon megszeretett.)

Néhány nap múlva a fiú fel is hívott telefonon és nem csalódtam: a gyóntató feloldotta a szülei fogadalma alól, akik fel akarták őt áldozni.

Azt ne gondoljuk, hogy megszűnt az emberáldozat! Hiszen estéről estére láthatunk emberáldozatot a tévében is: amikor bizonyos jelszavak vagy nacionalista szlogenek miatt egyik ember legyilkolja a másikat. Embertelen emberség ez? Vagy emberalattiság, vagy micsoda?! Miért áldozunk és mit áldozunk, ha minden az Istené? Miért akarjuk Őt megvesztegetni?

Velem is előfordult ilyen hihetetlen eset: amikor kis templomunk orgonáját építettük 1952-ben, eljött hozzám egy sudár fiatalember s azt mondta:

– Kössünk üzletet, Bandi bácsi! Maga jóban van fölfelé: imádkozzék egy ötös lottóért nekem és megfelezzük, oké?

– Nem oké! – mondom –, én ezért nem imádkozom!

– Csak a felét tartanám meg, a másik felét hozom az orgonára – bizonygatta. – Nem érti?

Mi mást mondhattam volna?

– Értem, de nem oké!

Még mindig megvesztegetnék Istent? Akkor hol van az áldozat lényege? Itt megint a Gazdámhoz kell fordulnunk, hogy igazán megértsük. Bizony nem kis meditációba került, míg rádöbentem, hogy Jézus ezt az egész kérdést szépen a helyére tette, nemcsak a kortársai számára, hanem minden idők homo christianusai számára. Olvassuk csak el az adópénz történetét!

Akkor a farizeusok elmentek és elhatározták, hogy szóval csalják törbe. Elküldték tehát hozzá tanítványaikat a Heródes-pártiakkal együtt, akik ezt mondták:

– Mester, tudjuk, hogy igaz vagy és az Isten útját az igazsághoz ragaszkodva tanítod, és hogy nem tartasz senkitől, mert nem veszed figyelembe az emberek tekintélyét. Mondd meg tehát nekünk, mi a véleményed: szabad-e adót fizetni a császárnak, vagy nem?

Jézus felismerve gonoszságukat, így szólt:

– Mit kísértetek engem, képmutatók? Mutassatok nekem egy adópénzt!

Azok odavittek neki egy dénárt.

Jézus megkérdezte tőlük:

– Kié ez a kép és ez a felirat?

– A császáré – felelték.

Jézus erre kijelentette:

– Adjátok meg tehát a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené.

Amikor ezt meghallották, elcsodálkoztak, otthagyták őt, és eltávoztak. (Mt 22,15–22)

Megrendített egyszer Ravasz László egy mondata, amikor lelkendeztem bizonyos hívő körökről, hogy hívő ember ez is, az is... Az öreg bölcs fanyar mosollyal szólt közbe:

– De sok hívőt ismertem fiam, és milyen kevés becsületes embert...

Nem akar ki mondta ezt! Riadtan néztem rá:

– Ez a kettő nem esik egybe, Laci bácsi?

– Fiam, sajnos, nem mindig... – Azt hiszem, igaza volt.

Kérdezzük meg magunktól: egybeesik-e a szívünkben a kettő: a hitünk, becsületünk kifelé, fölfelé? Egybeesik?

Az utolsó gondolat az áldozatról – és ez a lényeg lényegének a lényege: – Jézus soha nem kér úgy áldozatot senkitől, hogy Ő azt előbb el ne végezte volna! Ez az áldozat legeslegesebb tanítása.

A jézusi áldozat hallatlan misztérium! Milyen kár, hogy ezt a misztériumot a fizikusok előbb ismerték, mint mi: ők komplementaritásnak nevezik. Azt jelenti, hogy például a fény egyszerre hullámmozgás és egyszerre részecske. Nem egyik vagy másik, hanem ez is, az is. A quantum-elmélet milyen jól felfedezte ezt. Nem vagy-vagy, hanem is-is. A nagy fizikusok megállapították, hogy ez így van. – Mi pedig mindig azon törjük a fejünket: hogyan lehet, hogy egyszerre Isten Fia és egyszerre embernek Fia? – Hát így! Isten világában nincs külön fizikai törvény, külön dogmatikai törvény és külön erkölcsi törvény – csak Isten törvényei vannak! A komplementaritás Isten egész világában érvényes. Az embernek Fia – az Istennek Fia! Az Istennek Fia – az embernek Fia!

A komplementaritás törvénye, ez a titokzatos, misztikus, az egész kozmoszban érvényes fizikai, erkölcsi, etikai, lélektani, teológiai rend azt is jelenti, hogy Jézus az áldozó és az Áldozat. Egyszerre mind a kettő, mert bűneinkért önmagát adta a keresztre. – Megmagyarázható ez? Nem. Erre szoktam mondani már annyi éve: nem megértenünk kell, hanem éreznünk, hogy harangozzon rá a szívünk.

Ha harangoz rá a szívünk, ennyi elég, és ezért áldjuk, magasztaljuk és dicsőítjük azt a nagy titokhordozót, Akinek Szűz Mária egyszer ezt a nevet adta: Jézus – és aki maga a Krisztus, a mi Megváltónk.

Adjunk hálát ezért!

Kedves Atyánk,

vannak igazi misztériumok, titkok, amiket soha meg nem érthetnénk ésszel, csak a szívünkkel. Valami elkezd benn harangozni és csilingelni, valami felbúg bennünk, mint egy megütött ezüstkorong, és sírni vagy nevetni szeretnénk, de gondolatban vagy valóságban térdre hullunk a nagy titok előtt: hogy te vagy az Embernek Fia és az Istennek Fia. Egyszerre vagy áldozó és áldozat, aki nem bakok és bikák véréért kívántad, hanem Te magad lettél az Isten Báránya. Ettől zendült meg a nagy muzsikuskok szíve, mert ezt csak elzenélni, eldalolni, elzokogni lehet, Uram. Igazán ésszel felfogni aligha, csak térdre esni és imádni Téged az áldozatodért, amit értünk hoztál azon a keresztfán.

Add, hogy soha el ne felejtsük ezt az áldozatot, mert ebből élünk újra és újra, most és talán halálunk óráján is. Amen.

Alkalmi prédikációk

Esketési igehirdetés

Szilágyi Zoltán
Szilágycseh

Építsetek a Kősziklára!

Alapige: Máté 7,24–27

Nem véletlen az Igeválasztás, szakmába vág. Nándor, a vőlegény kora ifjúságától fogva az építkezésben dolgozik, mondhatjuk: ő aztán tudja, mit és hogyan kell építeni. Tudja azt is, hogy nem csupán a ház külseje a fontos, mert maradandóságát az alap biztosítja, amelyre épült. Jó alapra is lehet rosszul építeni, de ha az alap gyenge, lehetnek bármilyen jók a falak, nem maradandó az épület.

Régen nem volt beton, az volt a maradandóan megépített ház, amelyiket szilárd talajra, sziklára építettek; ezt jól elő kellett készíteni, sokszor mélyre kellett ásni, hogy megtalálják a biztos alapot. Erről szól Jézusnak ez a példázata.

De Jézus mégsem kőműves szakmai tanácsokat ad, nem a lakóház építésében igazít el, hanem abban, ami ennél sokkal fontosabb: ÉLETÜNK FELEPÍTÉSÉBEN. S vonatkozik ez közös életetekre is; ezzel a döntéssel ti egy házasságot, egy közös életet kezdtek el építeni; ez a mai nap az ALAPKÖLETÉTEL napja, amelyre rá kell húzni egy házat, egy egész közös életet.

Mi lesz ennek az ALAPJA? A felolvasott Ige Jézus szavaival kezdődik: *valaki hallja tőlem e beszédeket, és megcselekszi azokat...*

Miről beszél itt Jézus? Milyen beszédekről? A Hegyi Beszéd végén olvassuk ezt a példázatot. Ha röviden össze akarnám foglalni ennek a csodálatos tanításnak a lényegét, akkor az alábbi gondolatokat emelném ki:

a) A boldogmondásokkal kezdődik a Hegyi Beszéd. Jézus nyolc mondatban sorolja fel, hogy kik a boldogok.

Boldog, megáldott életre vágytok; ezt kívánjuk mi is nektek szívből; de hol lehet megtanulni a boldogságot? Elég hozzá a szerelem? Elég hozzá az anyagi jólét? Ezek mind próba és kísértés alá esnek, mind emberi dolgok, mulandóak. Az Ige azt mondja: *Érezzétek és lássátok meg, hogy jó az Úr! Boldog ember az, aki az Úrban bíz.* (Zsolt 34,9) Az Istenbe vetett bizalom a tartós boldogság forrása.

b) Beszél a törvényről, a parancsolatok megtartásáról; amelyeket Isten ad az Ő népének, hogy megtanítsa őket Istent és egymást tisztelve élni. Ismeritek Isten törvényét. Ismerjétek meg még jobban. Naponta igazítsátok életeteket ehhez, és éljétek eszerint!

c) Aztán az imádságról tanít Jézus. A lélek erejének mindennapi forrása, hogy imádságban mindig oda állhattok Isten elé; lehetőségetek van segítségét, áldását, vezetését kérni. Éltek-e eddig vele? Ha igen, folytassátok, tanuljatok együtt imádkozni! Ha nem, kezdjétek el, éljétek ezután vele!

d) Olvasunk a Hegyi Beszédben a jócselekedetekről – a hálás élet tükréről. Tudom: amim van, az Istentől van; bízhatom benne, mert gondviselése hordozza életemet, segíthetek mást, mert Ő minden hiányomat kipótolja, s amit nem ad meg, arra nincs is igazán szükségem.

Aki ezeket tudja, aki ezek szerint rendezi be az életét, az a bölcs ember! A bölcs ember alatt nem a sokat tanult, művelt embert érti a Szentírás, hanem az a bölcs, aki Isten Igéjére hallgat, ennek engedelmeskedik, Isten vezetése alatt járja életútját. Akinek élete Jézus Krisztusra épül!

Mi a ti házasságotok alapja? Mire épül? Kölcsönös vonzalom, szerelem, az, hogy egymást jól ismeritek, közösek vágyaitok, álmaitok? Ezek mind fontosak, ezeken meg is áll egy darabig életházatok; de jönnek a viharok, nehézségek, a próbák, amikor ezek az emberi alapok meginognak, tönkremennek; amikor már valami erős kell, valami szilárd, valami isteni. *Az Úr az én kősziklám, váram és szabadítóm, az én Istenem, az én kősziklám, őbenne bízom!* – mondja a 18. zsoltár. Őreá építsetek és áldott lesz életetek!

De kérdezhetnétek, mit jelent őreá építeni? Összefoglalva mindazt, amiről eddig szó volt: az Úrra építeni életházatokot azt jelenti: hinni az Úrban, bízni benne, ismerni az Ő akaratát és aszerint élni, imádkozni.

Kedves ifjak, vegyétek komolyan az Igét: mert *más fundamentumot senki sem vehet azon kívül, amely vettetett, mely a Jézus Krisztus*. Őreá építsetek! Ámen.

Temetési igehirdetés

Igaz Árpád
Óvári

Istennel való szenvedés – Istennel való élet

Alapige: 2Korinthus 4,9–10

I.

Megmásíthatatlan törvény az, amely az élet rendjébe íródott, hogy mindannyiunknak, akik születünk, meg kell halnunk. De amíg elhangzik felettünk az Úrnak számon kérő szava: „Sáfár, adj számot a te sáfárságodról!”, addig mi egy hosszú utat teszünk meg a bölcsönktől a koporsónkig. Ez az út nem kényelmes, nem tehermentes, nem egy kényelmes séta egy árnyékos ligetben. Ezt mindannyian jól tudjuk. De most az Ige is elmondja, hogy mindenütt nyomorgattatunk, kétségeskedünk, üldöztetünk, tiportatunk. Mi, emberek függünk azoktól a viszonyoktól, amelyekben mi élünk, és alá vagyunk vetve az élet változásainak és a mi testünk esendőségének. Olyanok vagyunk, mint az az ember, akinek az értékes kincsei értéktelen cserépedényekben van. Noha az ember saját erejében bízik, amelyet birtokolni látszik. De az Ige szerint az ember tulajdonképpeni ismertetőjele nem az ő ereje, hanem az ő gyengesége. Vitathatatlan, hogy ahol az ember él, ott jelen van a szenvedés. Úgy érzem, hogy ebben az egy szóban foglalhatjuk össze ezt a négy ellentétpárt, amelyeket az apostol felsorol.

Szenvedés csatlakozik az ember születéséhez, szenvedés keresztezi utolsó óráját. Sírással adunk jelt először magunkról, és nehéz sóhaj, fájdalmas hörgés az utolsó. És a közbeeső időben? Szintén csak ugyanez! Ezt bizonyítja az apostol szava, mely összefoglalja itt a 2Kor 11,24–30 szakaszt, ahol leírja szenvedését, az életveszélyeket, fáradtságát, nyomorúságát, mezítelenségét, betegségét, s erőtelenségével dicsekszik. Erről tesz bizonyosságot ez a koporsó is. Az eltiprás, az üldöztetés konkrét formában jelenik meg benne.

Az apostol a maga szenvedését türelemmel hordozta a Krisztusért, erőtelenségében erőt érzett. Tudja, hogy nincs egyedül, Isten mellette van, ezért mondja: *el nem hagyatunk, el nem veszünk*. Istennel ő mindent vállal egészen a halálig. Isten mindig hű marad, bármi is történik életünkben. A szenvedések idején is mellettünk marad. A szenvedések hordozására az apostol ezen szavai adhatnak erőt. Isten közelségében a legnagyobb megpróbáltatás közepette sem hagyatunk el, nem veszünk el. Nagy szükségünk van nekünk meghallanunk a bátorító szót, hogy *el nem hagyatunk, el nem veszünk*. Mert valahányszor betegség gyötri testünket és lelkünket, rögtön az elmúlásra, az enyészetre gondolunk. Álljon előttünk az Úr Jézus Krisztus példája, aki már megjárta előttünk a szenvedések útját. Átala a halál felett győzött az élet! A Krisztusban hívó embernek a testi halál nem az elmúlást, nem a véget jelenti, hanem a kezdetet, az átmenetet Isten kegyelmi ajándékába, az örök életbe!

II.

Milyen áldott vigasztalást szól az apostol most a koporsó mellett: *el nem hagyatunk!* Ugyanazt mondja, amit az Úr Jézus Krisztus mondott: „Íme én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.”

Az Úr Jézus Krisztusnak ez az ígérete hangzik el a keresztség sákramentumának a kiszolgáltatásakor. Pál tanúsága szerint a keresztség jövőendő feltámadásunk pecsétje. Amikor elpecsétel magának, már akkor ígéri, hogy nem hagy magunkra. Amiképpen hű volt az atyákhoz, a prófétákhoz, a választott néphez, a tanítványokhoz, ugyanúgy hű marad hozzánk is. Ő nemcsak a múltban volt velünk, nemcsak a jelenben van mellettünk, hanem azt ígéri, hogy a jövőendőben is mellettünk lesz. Hűsége sohasem hajlik hűtlenségbe. Hűségét ígéri minden igehirdetésben, az úrvacsoraosztás alkalmával. Hűségét bizonyította meg a karácsony nagy ajándékával, hogy elküldte az ő szent Fiát. Az a név, hogy Immanuel, azt jelenti, hogy velünk az Isten. A húsvét azt bizonyítja, hogy „úgy szerette a világot, hogy egyszerűen Fiát adta érte” Íme, van valami, ami erősebb, mint a halál. Az Isten üdvözítő szeretete, mely a mi Urunk Jézus Krisztusban megjelent minden embernek! Pál apostol úgy megragadta ez a szeretet, hogy évezredek átzenő himnuszt írt róla. Meg van győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem jelenvalók, sem elkövetkezendők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Isten szerelmétől, mely vagy a mi Urunk Jézus Krisztusban. Pünkösdkor pedig az ő Szentlelkét küldte el, a vigasztalásnak Lelkét, hogy szüntelenül velünk maradjon.

Még a halálnak sincs ereje arra, hogy minket Tőle elválasszon. Ő diadalmaskodott a halál felett. Isten gondot visel rólunk. Nem vagyunk egyedül, még ha – testi – szemeinkkel nem is személhetjük mindig a mi védelmezőnket és oltalmazónkat, aki minden tekintetben megerősít minket.

Ebből következik a második vigasztalás: *el nem veszünk*. Istennek terve van az emberrel. Nem azért teremtette, hogy a halál után megsemmisüljön és átadassék a romlandóságnak. Különös gondja van a teremtés koronájára. Ha gondot visel az ég madaraira, a mező liliomaira, mennyivel inkább reánk, a teremtés koronájára. Mert ő azt akarja, hogy ahol ő van, mi is ott legyünk vele, hogy megláthassuk az ő dicsőségét. A keresztyén embernek szilárd a reménysége afelől, hogy halottai nem semmisülnek meg, hanem alusznak. És amilyen könnyű nekünk valakit az alvásból felébreszteni egy halk, szelíd szóval vagy érintéssel, ugyanolyan könnyen fogja életre kelteni Jézus az ő visszajövetelekör azokat, akik őbenne elaludtak.

III.

Ha Jézus azt ígéri, hogy el nem hagyatunk és el nem veszünk, miért kell nekünk mégis szenvednünk? Miért kell magunkban hordoznunk az ő halálát? A szolgának osztoznia kell Urának sorsában. Az apostolnak bőséges emlékei vannak a Krisztus szolgálatában elszenvedett bántalmakról és viszontagságokról. A reá zúduló nehézségek fájó emlékei még jó idő múltán is feljajdulnak benne. Nem zúgolódva, nem panaszkodva emlegeti.

Az Úr Jézus Krisztus az övéinek nem ígért nyugodt jövőt: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel az ő keresztyét és úgy kövessen engem.” Nincs tehát semmi kényelem, nincs semmi bizonyosság, csupán a kereszthordozás.

Ami történelmi tényként megtörtént a Golgotán, az ma is – az övéiben – szüntelenül történik. Jézus halálát hordozzuk testünkben, amikor szenvedni kell. Mert Jézus halálával együtt Jézus életét is magunkban hordozzuk. Aki részt kíván Jézus életéből, az magára kell hogy vegye a Jézus életének veszélyeit is. Aki Jézussal élni akar, meg kell haljon Övele együtt. Pál apostol elfogadta és elismerte a keresztyén élet kérlelhetetlen törvényét: „kereszt nélkül nincs korona!”

Aki az ő keresztyét felvette, az minden türelemre és szelídségre alkalmassá tette magát. Ő engedelmes volt az Atya iránt mindhalálig, tökéletes volt az Isten dolgainak elvégzésében, lelkének minden leheletével az Isten dicsőségét szolgálta. Saját életét adta testvéreikért, ellenségeivel jót tett és imádkozott értük.

Pál apostol mindent elviselt abban a meggyőződésben, hogy az ő szenvedése és nyomorúsága másokat is elvezet Isten szeretetének világába. Ő mindent elviselt, hogy másoknak is megmutassa a Krisztus felé vezető utat.

Most, amikor vigasztalásra szorulunk, mint tükör álljon előttünk az Úr Jézus Krisztus szenvedése, az apostol példája és halljuk meg a csodálatos vigasztalást, hogy szorongattatunk, de kétségbe nem esünk, küszködünk, de el nem hagyatunk, lesújtatunk, de el nem veszünk, testünkben hordozzuk mindig az Úr Jézus Krisztus megöletését, hogy Jézus élete nyilvánvalóvá legyen mindig bennünk.

Krisztus halálában benne van az ő feltámadása is. Megismerteti velünk halálának és feltámadásának gyümölcseit: a bűntől való szabadulást, a halál feletti győzelmet, és a boldog örökkévalóságban való élet reménységét.

Kétféleképpen lehet részesülni Krisztus halálában. Ennek egyik formája a belső részesülés. A Szentírás ezt gyakran így említi: az óember megöldöklése. A másik a külsőképpen való részesülés. Ennek a neve a külső ember megöldöklése, a kereszt szenvedéseinek hordozása. Isten akarata szerint a próbatételekben meg kell mutatni hitünket.

Az apostol elénekbe állította a szenvedések és a halál útját megjárt Krisztust, aki győzedelmeskedett a halál felett, hogy viszontagságok és aggodalmak között is követői maradjunk. Ez különös vigasztalás a mi számunkra, hogy a keresztet hordozó Krisztus társai lehetünk. Mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk igen-igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk, mert amiket most szenvedünk, nem hasonlíthatók ahhoz a dicsőséghez, amely nekünk megjelenik.

Fogadjuk örvendezéssel ezt a vigasztalást, hogy mindennek a vége örök boldogság, mert Krisztus halála elválaszthatatlan a feltámadásától. Krisztus feltámadása viszont a mi halálunkat is legyőzte, az ő ereje minket új életre támaszt, feltámadása, a mi dicsőséges feltámadásunk biztos záloga.

Vigasztalódjunk az Ige szavaival, mert Isten szeretete győzött a bűn, a halál és az emberi élet minden nyomorúsága felett. Ezt megerősíti a mennyei látnok szava, aki ezt

mondja: „És az Isten eltöröl minden könnyet az ő szemeikről; és halál nem lesz többé; sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak.”

Isten látható formában is velünk lesz, „el nem hagylak” ígéretét beteljesíti, kizárja a halált, a gyászt, letöröl minden könnycseppet, ahol ő lesz minden mindenekben, és őt fogjuk magasztalni. Ámen.

Konfirmációi igehirdetés

Farkas Antal
Nagyvárad–Velence

Épüljete fel lelki házzá!

Alapige: 1Péter 2,5
Bibliaviasás: 1Péter 2,1–9

Nagy igazság van abban, hogy könnyebb valamit lerombolni, megsemmisíteni, mint felépíteni. És ez fizikai, illetve lelki értelemben is igaz. Elég volt néhány perc ahhoz, hogy csak a legutóbbi és egyben az egész világot megrendítő legnagyobb terrorcselekményre gondoljunk, amikor is 2001. szeptember 11-én felrobbantották a New Yorkban levő világkereskedelmi központ iker felhőkarcolóit. A felépítésükhöz azonban nagyon sok időre van szükség. Még el sem kezdték. Talán sohasem fogják visszaépíteni.

Az érszakácsi református egyházközség történelmében kutakodva bizonyára tudjátok, hogy egykoron az 1600-as évek végén a tatárok felégették a néhai Árpád-kori templomot, mely a falu ún. Domb felőli részén állott, mely Asszisi Ferenc tiszteletére lett szentelve – ezek szerint egy ferences rendi templomkolostor volt –, melyből csupán egy megrepedt harang maradt meg, mely itt található a templomban a szószékkel szemben. Milyen könnyű is volt lerombolni... S milyen nehéz volt egy újat építeni. A mai templom helyén húsz éven keresztül egy fatemplom állott, s a jelenlegi, melynek építéséhez 1757-ben fogtak hozzá, 1760-ra fejezték be, és november 9-én szentelték fel. Méltó megemlítenünk Bölöni Sándor földesurat és feleségét, Török Krisztinát, akik ajándékozták a telket és a templomhoz szükséges építőanyagot. A gyülekezet tagjai pedig közmunkával járultak hozzá, hogy felépülhessen. A szószék két oldalán máig őrizzük két emléktábla formájában emléküket, az egyiket Zsuzsanna nevű és korán elhunyt kislányuk emlékére, a másikat pedig a templom építése alkalmából csináltatták.

Ha lelki életünk területére kivettjük a rombolást, még megrendítőbb a kép. A kommunizmus több évszázados hitbéli, nemzeti, népi értékeinket néhány évtized alatt lerombolta, népünk életéből kiölte. Több generációs munkálkodásra lesz szükségünk ahhoz, hogy helyrehozzuk. Ha még egyáltalán leszünk.

De az emberi kapcsolatokat is meg lehet mérgezni. Mennyi időre, energiára van szükség, hogy a lelki sebek begyógyuljanak és a kapcsolatok újból élők-ké-elevenekké váljanak. Bűnös természetünkől adódóan a negatív dolgokat mi, emberek cselekedjük. A pozitív tetteket maga Isten viszi végbe. Őszintén meg kell vallanunk, hogy sokszor vagyunk Isten engedetlen gyermekei.

Gyermekeink mérhetjük le a legjobban a rombolás hajlamát: ledönti a kockajátékot, ha új játékot kap, percekben belül szétszereli, használhatatlanná teszi.

De nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy Isten is munkálkodik és szüntelenül végzi a maga jó munkáját. Az ember Isten nélkül csak rombolásra, az Istennel azonban hatalmas dolgokra képes. Ezért írja Péter a kis-ázsiai gyülekezetnek körlevelében: „Ti magatok is, mint élő kövek, épüljétek fel lelki házzá.” Péter ez igazságot az ő Urától tanulta, mely igazság benne feszül abban a névben, melyet Krisztustól kapott. A Péter név követ, kősziklát jelent. Bevett szokás, hogy római katolikus testvéreink bérmlákozás alkalmával a bérmlákozót egy új névvel is megajándékozzák. Milyen jó lenne, kedves konfirmáló ifjak, ha közületek mindegyik fiú és leány ezentúl a Péter nevet is viselné.

A kő jelenthet egy földön heverő követ, de egy olyant is, melyet egy házba építenek be. A hasznos kőnek a funkciója az, hogy több kővel egy házat alkosson. Péter a kővel kapcsolatosan két jelzöt használ: élő kő és lelki kő. A keresztyén embert élő kövekhez, az egyházat pedig lelki házhoz hasonlítja, melybe beépülnek az élő kövek. Ez azt jelenti, hogy mi egy keresztyén közösség vagyunk.

Kedves ifjak, hogyan tanultátok, mit is jelent a keresztyén szó magyarul? Krisztusit, Krisztus-követőt. Ha valaki keresztyén, élő kapcsolatban van Krisztussal, ugyanakkor szerves kapcsolatban él keresztyén társaival. Nem élhet függetlenül. Úgynevezett „Robinson-keresztyén” nincsen.

A kő, ha nem épül be, egy értelmetlen, haszontalan anyag, melybe belebotlunk. Szántáskor, ásáskor, kapáláskor kifordítja az eke, a kéziszerszám, s mint ahogyan itt e faluban is, s miként tettem én azt magam is egykoron, egy rossz vederbe összeszedtük, s valahová eldobtuk.

A magányos vallásosság egy lehetetlen vállalkozás. Mégis milyen sokan próbálkoznak vele. Hányan mondják: tudok én imádkozni otthon is, Bibliát is olvashatok, nem kell ahhoz a templom. Vagy: vagyok én olyan jó keresztyén és olyan jó református, mint aki templomba jár...

Ezekben a krisztusi igazságnak még csak egy szikrája sem található, hiszen Ő maga is gyakorolta az Isten házába való járást és a közösségnek a megélését. Aki keresztyénné lesz és ennek bizonyágát adja a konfirmáció alkalmával, az az egyház felnőtt tagjává válik, s amint Igénk is mondja: lelki házzá válik. Ez a lelki ház átvette a jeruzsálemi templom szerepét.

Egy híres spártai történet szerint a királyt meglátogatta egy előkelő vendég, akinek megmutatta a spártai városállam erős falait, azt mondván, hogy azt lehetetlen bevenni vagy lerombolni. Így a benne élő polgárok biztonságban érezhetik magukat. A vendég csodálkozással hallgatta, s kissé kételkedve fogadta, hiszen szemével nem látta a városfalakat. Ekkor a király a nagyon jól kiképzett spártai katonákra mutatott, mondván: Ők Spárta falai, mindegyik egy-egy tégl a falban!

A keresztyén gyülekezet tagjai is beépülnek a lelki házba: Krisztus testébe, az Anyaszentegyház közösségébe. De nem egyforma téglaként, hiszen abban a spártai hadseregben sem volt mindegyik katona egyforma. Minden ember, minden kő más és más, ahogyan az érszakácsi templom téglái sem egyformák. Miként a lelki házhoz tartozók sem: vannak szegények és gazdagok, férfiak és nők, gyermekek és felnőttek, egészségesek és betegek, családosok és magányosok és még folytathatnánk. Mégis hasonlítanak valamilyen, és pedig, hogy ugyanarra az alapra épülnek, és így szétválaszthatatlan közösséget alkotnak. Az alap maga Jézus Krisztus, aki a szegéletkő, aki életét áldozta ezért a lelki házért.

Alapigénken felhívásként szolgál az is, hogy „lelki áldozatokkal áldozatok, amelyek kedvesek Istennek a Jézus Krisztus által.” Ennek hallatán sokunkban feltevéődhet a kérdés: vajon én áldozhatok-e lelki áldozatokkal, vajon engem is elfogadna-e az Úr,

hiszen én csak egy kicsi kő vagyok csupán, csak egy kavicsdarab, meg sokszor értéktelen is mint gyermek, vagy pedig mint öreg. Isten válasza az, hogy neki minden egyes kőéletre szüksége van.

Fizikai értelemben itt és most a megfogyatkozott kövekről is szót kell ejtenem, hiszen amint a konfirmáltak anyakönyve szerint 1970. március 22-én, virágvasárnapján, amikor én és társaim konfirmáltunk, az a csoport huszonegy tagból állt. Ti pedig most Isten és a gyülekezet színe előtt mindössze nyolcan vártok arra, hogy hitetekről bizonyosságot tegyetek. És ez a csoport is két évnek a „termése”. De ez ne csüggyessen el benneteket. A „kevés kövekre” is nagyon nagy szüksége van az Úrnak!

Szeretett testvéreim! A lelki háznak van tervezője, maga Isten, aki mindent igen jónak alkotott meg. Az építőmestere pedig maga Jézus Krisztus. Az építőanyagok maguk a kövek, a hívek közössége. Az összekötő anyag, a malter pedig maga a Szentlélek.

Nem tudnék választ adni arra a kérdésre, hogy kik építhették egykoron az érszakácsi templomot. Nevük nem maradt fenn a hálás utókor számára, mint ahogyan velük ellentétben fennmaradtak azon építőmestereknek a nevei, akik a közelmúltban építették e falu házait, épületeit, a teljesség igénye nélkül: Nagy Jenő, Keresztesi István, Tóth Ferenc, Kurkó Márton és mások, kiknek nevei után a magam részéről odakívánkozok a „bácsi” megszólítás is, hiszen gyermekkoromban így szólíthattam meg őket. Emlékük legyen áldott!

Megkérdezhetjük: vajon kész van-e a lelki ház? Még nincsen. Mert ahogyan e templomhoz 1832-ben hozzátoldták a kishajót, és a templomot azóta is e gyülekezet javította, karbantartotta, így van a lelki házzal is, amely most is épül és bővül, kedves konfirmandus ifjak. Ez esztendőben épp veletek. Befejezve majd akkor lesz, amikor már mindenki beépült. Pünkösd napján kezdődött el ez az építkezés és tart amaz utolsó napig.

Épüljetek hát ti is e lelki házba élő kövekként és legyetek szent papsággá, hogy hirdessétek és szolgáljátok Krisztus evangéliumát! Szívemből kívánom! Ámen.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51–53.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Hegyaljai Kiss Géza

Rúth éneke

Hiába unszolsz nem hagylak el!
Merre útag visz, arra tartok,
Ahol tenéked pihenni kell,
Ott lesz fekhelyem: kemény szirtfok.

Az én seregem a te néped,
A te Uradat imádom én,
Hol az elmúlás meglep téged,
Ott hamvadjak el sírom ölén.

Tegyen az Isten velem bármit –
Míg sátorunk a csillagos ég, –
Míg harsonája el nem szólít
– Hozzád láncol az örök hűség!